

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XVIII

ČETRTEK, 24. NOVEMBER 1988

ŠTEVILKA 5

Letošnji 29. november je pomemben datum, kajti mineva petinštirideset let od rojstva naše republike Jugoslavije.

V desetletjih od vojne dalje se je stalno razvijal, izgrajeval in dopolnjeval naš samoupravni socialistični sistem. S skupnimi silami smo dosegli marsikateri cilj.

Če obrnemo liste v zgodovini nazaj, ugotovimo, da je NOB pomenila: osvoboditi se okupatorja in porušiti star družbeni red. Komunisti s Titom na čelu so med obema vojnoma pripravljali pot revoluciji. Čas za spremembe je med vojno dozorel.

V novembru 1943 so se v Jajcu zbrali poslanci vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Tam je potekalo II. zasedanje AVNOJ-a in sklepi, ki so jih sprejeli, vsebujejo naslednje:

— ustanovljen je nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot začasna ljudska vlada z Josipom Brozom-Titom na čelu,

— sprejet je odlok o odvzemu pravic jugoslovanski vladi v tujini, kralju Petru II. Karadjordjeviću je prepovedana vrnitev, razveljavijo se pogodbe, ki jih je sklenila emigrantska vlada,

— Jugoslavija postane demokratična federativna država enakopravnih narodov s federativnimi enotami: Srbija, Hrvatska, Slovenija, Makedonija, BiH in Črna Gora.

Delegati so sprejeli odločitev, da se Jugoslaviji priključi Slovensko Primorje, Beneška Slovenija, Istra in Jadranski otoki. Tovariš Tito postane vrhovni komandant NOV in POJ.

V zadnjih letih nas vse pesti gospodarska kriza in prizadevamo si tudi za umirjanje političnih nesoglasij. V ospredje silijo nacionalni spori, zborovanja raznih vrst in drugi nemiri. Težko situacijo bomo rešili le s treznimi odločitvami. Vse sile in napore je potrebno vložiti v celovito gospodarsko prenovo. Kajti od pravih odločitev je odvisna pot naše domovine v prihodnosti.

Praznik domovine

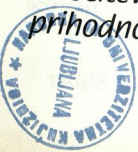
29. november
1943

Vsem članom kolektiva čestitamo ob
29. novembru — Dnevu republike

Uredništvo

Vesna

V središču tržnega dogajanja

Analiza 9-mesečnih rezultatov poslovanja

Vsem je poznana trditev, da je poleg materije in energije informacija bistvo vsega dogajanja. To je v svetovnem gospodarstvu dokazano dejstvo. Zato nobena odločitev ne more biti uspešna, če ne temelji na poslovnih informacijah.

Predvsem planiranje mora temeljiti na uporabnih kvalitetah in resničnih informacijah. Samo na ta način lahko usmerjamo gospodarske aktivnosti k zaželenim in postavljenim ciljem.

Naše gospodarstvo je zapadlo v krizo v trenutku, ko se v razvitem svetu skokovito bližajo super razviti družbi. Mi se nahajamo ne samo v krizi razvoja, temveč nas kriza potiska nazaj, kar smo dosegli v šestdesetih letih, torej gremo v nasprotno smer.

Naša delovna organizacija z enkrat še ne čuti posledic gospodarske in družbene krize v Jugoslaviji, nikakor pa ne bo šla mimo nas. Zato moramo biti pri-

pravljene na nezaželene učinke z lastnimi strateškimi odločitvami. Te odločitve pa morajo temeljiti na uporabni in resnični dokumentacijski osnovi.

Ena izmed pomembnih osnov je tudi analiza devetmesečnega poslovnega rezultata. Zato je ne smemo obravnavati kot preteklost, temveč kot osnovo za naše poslovne odločitve v tekočem in naslednjem letu. Tudi v naši delovni organizaciji zelo počasi prodira v zavest prepričanje, da mora glorificirane fizične pokazatelje v obliki visokih indeksov nadomestiti kvalitetnejši informacijski sistem, ki bo zagotovil sposobnost hitrega reagiranja na tržne spremembe.

Z letošnjimi proizvodnimi in prodajnimi rezultati smo lahko zadovoljni. Na področju nabavnega in prodajnega tržišča ni bilo nobenih motenj, ki bi negativno vplivale na našo proizvodnjo. Če izvzamemo administrativne ukrepe, ki so delovali v prvih petih mesecih kot posledica »novembrskega paketa zamrznitve cen« in kasneje po uveljavitvi

t. i. »majskih ukrepov« s prostim formiranjem cen in realnega tečaja dinarja, ni bilo bistvenih »gospodarskih pretresov«. Seveda ni potekalo vse gladko, kot se sliši, vendar pa nas navdaja prepričanje, da bi bilo zaradi konjunkturalnega povpraševanja nekaterih izdelkov in zadovoljive preskrbe z materiali možno doseči tudi nekaj več.

NU

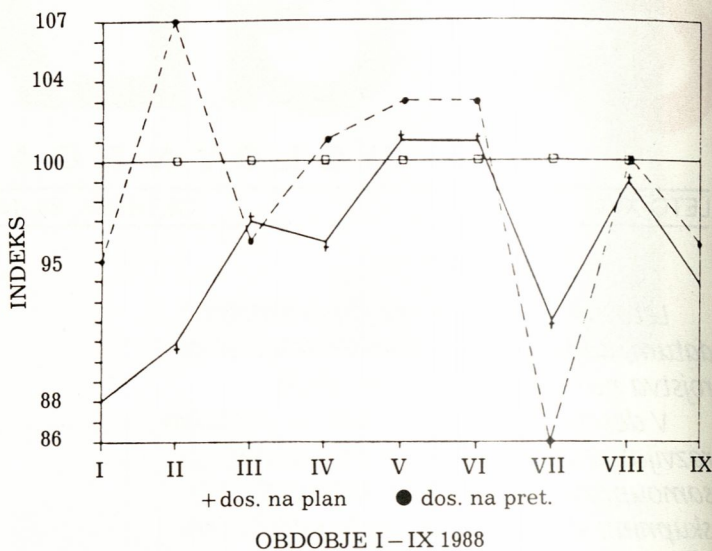
SM	Doseženo		Plan	Indeks	
			1		
	I-IX 87	I-IX 88	I-X 88	I-IX 88	I-IX 88
1	2	3	4	5=3:2	6=3:4
Tomaž Godec					
opažne plošče	221 550	211 095	217 778	95,28	96,93
pohištvo	133 524	132 735	156 961	99,41	84,57
žaga	64 680	48 685	51 386	75,27	94,74
sk. »Tomaž Godec«	419 754	392 517	426 125	93,51	92,11
Rečica					
vrata	218 212	241 974	249 177	110,89	97,11
žaga	72 214	73 116	59 986	101,25	121,88
skupaj Rečica	290 426	315 090	309 163	108,49	101,92
Mojstrana	95 440	98 486	104 375	103,19	94,36
Podnart	69 833	53 582	57 002	76,73	94,00
Filbo	137 035	136 742	134 617	99,79	101,58
DO LIP Bled	1 012 488	996 417	1 031 282	98,41	96,62
proizvodnja v KU	953 884	978 132	1 011 679	102,54	96,68

Fizični obseg proizvodnje, izražen v norma urah, je bil v letošnjih devetih mesecih 3,4 % nižji od planiranega in 1,6 % nižji od doseženega v enakem obdobju lanskega leta. Povečanje proizvodnje proti lanskemu letu sta dosegli temeljni organizaciji Rečica in Mojstrana. Vzrok je po eni strani v nizkem doseganju proizvodnje v lanskem letu (zaradi znane problematike pomanjkanja kadrov, kvaliteta surovin, nedokončanih investicij in delovanja ključne tehnološke opreme), po drugi strani pa kot posledica večje produktivnosti in boljše organizacije dela. Slabše poslovne rezultate v primerjavi z lanskim devetmesečjem pa so dosegle temeljne organiza-

cije Tomaž Godec, Podnart in Filbo. Med vzroki nastopajo predvsem: pomanjkanje žaganega lesa v ustreznih dimenzijah in kvaliteti (Tomaž Godec), pomanjkanje naročil (Filbo) in izpad proizvodnje oblog zaradi ukinitve nabave ruskega žaganega lesa (Podnart). V TOZD Tomaž Godec je surovinski problem nastal zaradi izredno visokega povpraševanja po ploščah (izvoz) in pohištvu.

Letošnji devetmesečni proizvodni rezultati so v vseh temeljnih organizacijah, razen na Rečici in v Filbu, zaostajali za planiranim obsegom proizvodnje. Lahko bi rekli, da je temu vzrok predvsem dosejanja metodologija planiranja, ki je temeljila

DOSEGANJE PROIZVODNJE DO LIP BLED

OBDOBJE I-IX 1988

na prognostičnih osnovah, ne pa na projektnih, z upoštevanjem resničnih tehnološko-proizvodnih kapacitet in prodajnih možnosti. Izhodišča za plan letošnje proizvodnje so upoštevala lanske proizvodne rezultate, ki pa so bili na Rečici in v Mojstrani med najslabšimi. Zaradi tega je potrebno indekse na doseganje plana tudi tako obravnavati.

Že v uvodu smo omenili, da je prodaja naših izdelkov potekala normalno, pri nekaterih izdelkih celo nad pričakovanji. To še posebno velja za program izvoznih plošč, vhodnih vrat, oblog, pohištva, vratnih kril in podbojev. Na vsako rast prodaje je vplivalo predvsem izvozno povpraševanje (plošče, podboji, SM, masivna sobna vrata, vhodna vrata), saj se je fizični obseg prodaje na tujem trgu povečal za 15 % v primerjavi z lanskim letom. Ker je bil obseg celotne prodaje za 5 % večji kot v enakem lanskem obdobju, lahko ugotovimo, da se je zaradi upadanja domačega povpraševanja (realna kupna moč, investicije), zmanjšala prodaja na domačem trgu, kar je glede na družbeno-ekonomske razmere v Jugoslaviji tudi pričakovati.

Na področju gospodarjenja s časom nismo dosegli pomembnejših premikov. Tako v pozitivni kot v negativni smeri. Skupno število zaposlenih se je povečalo od 1157 na 1165, torej za 1 %, po vkalkuliranih urah pa celo za 2 %. Ker je bilo v obravnavanem obdobju letošnjega leta doseženih 2 % več plačanih dni, je bil skupni fond delovnega časa v primerjavi z enakim lanskim obdobjem večji za 4 %. Na to je vplivalo predvsem večje število praznikov in ostale plačane odsotnosti, tako da se je struktura skupnega fonda ur nekoliko poslabšala. V letu 1987 je bilo v povprečju 81 % učinkovitega dela, 13 % plačane odsotnosti in 6 % bolnih, v letošnjem devetmesečnem obdobju pa 80 % učinkovitega dela, 15 % plačane odsotnosti in 5 % bolnih v skupnem fondu plačanih ur.

Preseganje časovnih normativov neposrednega dela se je po-

večalo v vseh temeljnih organizacijah v povprečju za 1 %, posrednega dela v proizvodnih temeljnih organizacijah za 5 % in prav za toliko tudi v poslovalnicah. Glavni vzrok, da je bilo preseganje normativov posrednega dela letos večje kot v enakem obdobju lanskega leta, je predvsem preseganje planirane prodajne vrednosti, deloma pa tudi proizvodnje (predvsem Rečica) in produktivnosti (Mojstrana, Rečica).

Produktivnost dela merimo v naši delovni organizaciji s količnikom med obsegom proizvodnje (NU ali KU) in porabljenim časom. Ker na določen obseg proizvodnje (NU ali KU) neposredno vplivajo delavci, ki efektivno delajo, ne pa tisti, ki so zaradi kakršnegakoli vzroka odsotni, je tudi produktivnost dela potrebno obravnavati na tem nivoju. Za tako definirano produktivnost dela potem lahko ugotovimo, da se je povečala v TOZD Mojstrana in TOZD Rečica, v TOZD Tomaž Godec je ostala na lanskoletnem nivoju, v TOZD Filbo in TOZD Podnart pa je bila nižja kot v lanskem tričetrtletju.

Na rezultate letošnjih devetih mesecev bomo kmalu pozabili, saj se nahajamo že pred koncem zadnjega četrtletja. Veliko koristnih ukrepov ne bo več možno izpeljati, zato pa naj devetmesečna analiza služi za izhodišče našega gospodarjenja v prihodnjem letu. Zdaj tudi ni več čas, da bi počivali na lovrih preteklosti. Prav v vseh delovnih sredinah se moramo zavedati, da delovanje tržnih zakonitosti in administrativnih mer nikakor ne bo šlo mimo nas. Pripravimo se na vse mogoče znane in neznane spremembe, modro in preudarno združimo vse inventivne in organizacijske sile, da bomo sposobni uspešno poslovati in se pravilno ekonomsko odločiti. Dokazimo, da doslej nismo živeli od milosti inflacijskih zakonitosti, temveč od resnične ustvarjalnosti in prizadevnosti.

Šlibar

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet DO (10. 11. 1988)

1. Obravnaval je rezultate 9-mesečnega poslovanja in ugotovil, da je periodični obračun v skladu z našimi samoupravnimi akti in zakonskimi določili, zato ga je posredoval zborom delavcev v sprejem.

2. Zborom delavcev v DO je posredoval v sprejem predlog smernic za izdelavo plana za leto 1989 in delovni koledar z delnimi spremembama: izvoz v TO Tomaž Godec, razdelitev hlodovine.

3. Ob obravnavi smernic za plan je zadolžil nabavo in sektor za AOP, da tabele z repromateriali iz A programa priredi tako, da bodo razvidne dejanske nabavne cene teh materialov ter predvideni dobavni roki.

4. Sprejel je sklep o pristopu k Interni banki LES Ljubljana in imenoval delegate v samoupravne organe.

5. Pregledal je poročilo o izvajanju ukrepov za boljšo učinkovitost pri delu v posamezni TO in ugotovil, da se le-ti še izvajajo in da se je tudi disciplina izboljšala.

Delavski svet TO Podnart (7. 11. 1988)

1. Na volitvah, 13. 10. 88 sta bila v DS TO izvoljena Tavželj Anton in Frčej Jože, v DS DO pa Čufar Franc.

2. Na obračun I—IX ni imel pripomb, posredoval ga je v obravnavo in sprejem zboru delavcev.

3. Obravnaval je poročilo inventurne komisije za obdobje julij—september in sprejel sklepe v predloženi obliki.

4. Sprejel je SaS o ustanovitvi cestno-komunalne skupnosti občine Radovljica v predloženi obliki in za podpis le-tega imenoval Cesar Ladislava.

5. Potrdil je normative za letvičenje, razletvičenje in čeljenje prizme, izdelavo plošč in pokrovov, cepljenje in letvičenje pri C 1100 ter lupljenje hlodovine v predloženi obliki z uporabnostjo od 2. 11. 1988 dalje.

6. GD Kropa je za srečelov odobril dobitek 1,96 m³ žamanja v lubju.

7. GD Podnart je podaril tram, v izmeri 0,203 m³.

Delavski svet DSSS (7. 11. 1988)

1. Obvešččen je bil o prodaji garaž na Bledu, na Alpski cesti. Cena garaže je veljala 11.130.284,— din. Pogoje so izpolnjevali 3 ponudniki, zato so bile garaže prodane: Gojmiru Komarju, Bled, Alpska 7, Ivanu Jeklerju, Bled, Alpska 7 in Ignacu Golobu, Bled, Alpska 9.

2. Obravnaval je periodični obračun za obd. I—IX/88 in ga posredoval v sprejem zborom delavcev DSSS.

3. Obravnaval je poročilo volilne komisije o nadomestnih volitvah v DS DSSS. Izvoljena sta bila Anton Iskra in Mirko Smukavec.

Za namestnika predsednika DS DSSS je bil izvoljen Stane Knaflič.

4. Obravnaval je predlog za nabavo 3 osebnih računalnikov za maloprodajo in se z nakupom strinjal. Izbiro računalnikov in opreme opravi: sektor za AOP, direktor DO in vodja finančnega sektorja.

5. Na dela in naloge vodje sektorja za AOP je izbral Nikolaja Pehanija iz Ljubljane, Neubergerjeva 12.

6. V javno obravnavo je dal spremembe pravilnika o koriščenju gibljivega delovnega časa. Spremembe se nanašajo na čas dela poslovalnic (obratovalni, okvirni delovni čas), uvedbo knjige odsotnosti — namesto dovolilnic, določitev obratovalnega časa v kuhinji.

7. Sprejel je SaS o ustanovitvi Cestno-komunalne skupnosti občine Radovljica.

8. Obravnaval je prošnjo Tekaško smučarskega kluba Bled za pomoč pri prevozu tekmovalcev na treninge in tekme. Sprejel je sklep, da se klubu za sezono 1988/89 odobri do 10 voženj.

Disciplinska komisija DO je izrekla naslednje ukrepe:

v TOZD TOMAŽ GODEC

Prenehanje delovnega razmerja

- Dariju Strgarju
- Matiji Mlakarju (pogojno 3 mesece)
- Dragu Pikonu (pogojno za 1 leto)

v TOZD REČICA

Prenehanje delovnega razmerja

- Ivanu Pergerju
- Robertu Zadravcu
- Dragici Mičič

Javni opomin

- Nerminu Mahmutoviću
- Albinu Šiplju
- Robertu Gogali
- Metodu Macorigu
- Urošu Plasinu
- Miru Stariču

v TOZD MOJSTRANA

Prenehanje delovnega razmerja

- Goranu Ivančeviću (pogojno za 4 mesece)
- Vidu Lužiji (pogojno za 4 mesece)
- Robertu Janu

Javni opomin

- Cirilu Klinarju
- Davidu Kopavniku

Opomin

- Boštjanu Ravhekarju

v TOZD PODNART

Prenehanje delovnega razmerja

- Marku Ravniku (pogojno za 1 leto)
- Borku Pajiču (pogojno za 6 mesecev)
- Ervinu Lapu

Javni opomin

- Jožu Rozmanu

Opomin

- Jožu Kordišu
- Božidarju Novaku
- Sreču Spolovniku

v TOZD FILBO

Prenehanje delovnega razmerja

- Božidarju Žnidarju (pogojno za 3 mesece)

Javni opomin

- Zdravku Kitiču

Nova jedilnica v TO Rečica

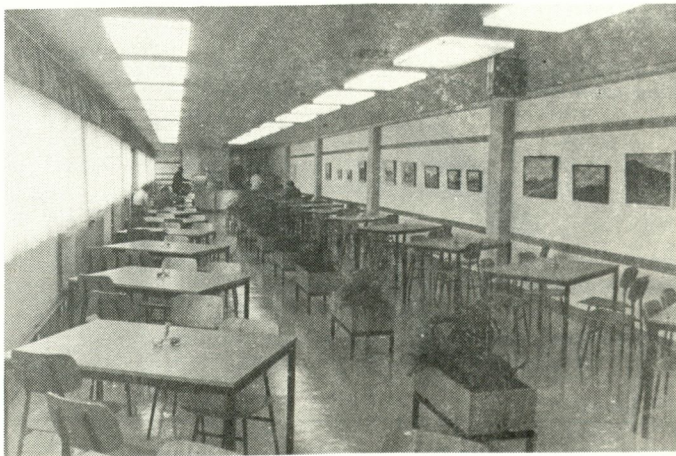
V TO REČICA smo v zadnjih letih posodobili in preuredili skoraj vse delovne prostore. Nabavili smo veliko novih in sodobnih strojev in naprav. Le na področju urejevanja pomožnih prostorov so investicije precej stagnirale, tako da se na tem področju ni naredilo večjega napredka.

Raznih pogovorov, razgovorov in osnutkov za rešitev problema kuhinje in jedilnice, kateri se nahajata v utesnjenih in nepriemernih prostorih, je bilo precej. Bile so izdelane variante za rešitev tega problema, od katerih pa ni bila nobena realizirana zaradi najrazličnejših razlogov.

Tako smo se v začetku letošnjega leta (ko so se sprostili prostori v aneksu ob odhodu sodelavcev iz PRB v novo upravno stavbo na Bledu) odločili, da preuredimo in uredimo jedilnico v zgornji etaži aneksa, takoj nad kuhinjo. Tako smo preko poletja izvedli vsa gradbena dela — podrla dve steni, zgradili dve umivalnici, priročno shrambo, zamenjali tlak. Ker pa je sama jedilnica v zgornjem nadstropju aneksa, je bilo potrebno postaviti tovorno dvigalo za dovoz hrane oz. obrokov iz kuhinje do delilnega pulta v jedilnici. Ob vseh nevšečnostih, katere se pojavljajo pri posameznih rekonstrukcijah oz. preureditvah, smo zadnji teden v mesecu oktobru pričeli z delitvijo hrane v novi jedilnici.

Nova jedilnica je veliko svetlejša, predvsem pa bistveno večja, saj ima sedaj 100 sedežev, prejšnja pa le 60. Ob tej preureditvi smo lahko zmanjšali število izmen malic s 4 na 3. S pridobitvijo nove jedilnice bomo ta prostor poslej lahko uporabljali tudi za druge namene, kar pa do sedaj praktično ni bilo možno. Ob pridobitvi nove jedilnice se nam odpira možnost za ureditev kuhinje, predvsem v smislu čimhitrejše, lažje in boljše priprave toplih obrokov.

Marolt

Prestrukturiranje proizvodnje v TO Podnart

Poslovanje TO Podnart je bilo že več let na meji rentabilnosti in v lanskem letu je bila izkazana manjša izguba. V skladu z določili samoupravnih aktov je DS DO LIP Bled na svojem 17. zasedanju, dne 2. 3. 1988 sprejel sklep o izdelavi sanacijskega programa, ker je ugotovil, da se TO sooča z motnjami v poslovanju trajnega značaja.

Sanacijski predlog je bil izdelan v štirih variantah:

1. varianta:

Sanacija obstoječega programa z organizacijsko-kadrovskimi ukrepi brez investicijskih vlaganj

2. varianta:

Obstoječi proizvodni program renovirati in mu dati višji kvalitetni nivo

Vsebina programa:

- zamenjava strojne opreme pri zabojih
- pri oblogah se poleg normalnih oblog uvedejo še stilne obloge in proizvodnja zaključnih letev

3. varianta:

Sanacijski program s sanacijo programa oblog in uvedba novega proizvoda

Vsebina programa:

- posodobljena tehnologija navadnih oblog, stilnih oblog in zaključnih letev
- tehnologija za novi proizvod — enoslojna plošča

4. varianta:

Sanacijski program s popolno zamenjavo obstoječega proizvodnega programa

Vsebina programa:

- tehnologija samo za en novi proizvod — enoslojno ploščo

Ves obstoječi program opustiti

Na strokovnih obravnavah je bila izbrana tretja varianta, ki jo je DS TO Podnart na svojem zasedanju potrdil in sprejel sklep, da se izdela investicijski in tehnološki program. Na nekaterih obravnavah je bila prisotna tudi misel o ukinitvi TO Podnart, vendar je prevladalo mnenje, da je bila podana odločitev o sanaciji že leta 1985 z izgradnjo kotlovnice in sušil-

nice, ki pa ni rešila vseh motenj v poslovanju.

TO Podnart bo s tem sanacijskim programom samo nadaljevala že začeto sanacijo v letu 1985.

Osnovni namen investicijskega programa je v prestrukturiranju proizvodnje, to je zamenjava dohodkovno neučinkovitega programa (zaboji, navadne obloge) s programom večje stopnje obdelave, ki bo zagotavljal uspešnejše poslovanje.

Analiza trga kaže, da bo nov proizvod — enoslojne plošče možno v celoti izvoziti na konvertibilno tržišče predvsem v ZR Nemčijo in Italijo. Drugi del proizvodnega programa (kvalitetne obloge, stilne obloge in zaključne letve) je namenjen predvsem domačemu trgu. Bo veliko bolj oplemeniten kot obstoječe navedene obloge.

Investicijski program sloni izključno na lastnem žaganem lesu.

Popolnoma nov program je proizvodnja enoslojne plošče. Plošča je sestavljena iz letvic, katerim so odstranjene vse napake, dolžinsko in širinsko spojene, pravilno obžagana in gladko brušena. Uporabnost plošče je velika; predvsem so namenjene za sobno in stavbno pohištvo.

Nova proizvodnja bo nameščena v obstoječi proizvodni hali. Energetski viri so zagotovljeni. Toplotna energija je iz lastne kotlovnice, ki koristi lesene odpadke. Lastna trafo postaja ima dovolj rezerve za povečanje instalirane moči.

Ker so v TO Podnart zagotavljeni vsi komunalni, prometni in ostali infrastrukturni objekti bodo investicijska vlaganja usmerjena predvsem v nabavo strojev in ostale opreme. Tehnologija je domača, delo LIP-ovih tehnologov. Pretežni del strojne opreme bo izdelano v Filbovih delavnicah in njeni kooperaciji.

Zaposlenost po rekonstrukciji bo enaka obstoječi.

Delovna sila bo zagotovljena s prekvalifikacijo iz nižjega na višji strokovni nivo. Po dogovoru s Srednjo lesarsko šolo v Škofji Loki poteka

dveletna šola na Bledu za obdelovalce lesa.

Zaradi rekonstrukcije noben delavec ne bo ostal brez dela. Zastavljeni so vsi cilji, da bi bila rekonstrukcija čimprej in čimbolj kvalitetno izvršena. Kako uspešna pa bo, pa je odvisno predvsem od kolektiva TO Podnart, TO Filbo in skupnih služb.

Če bo šlo vse po planu, bo konec prvega polletja 1989 delovni organizaciji tudi TO Podnart pripomogel k večjemu deviznemu prilivu in boljši uspešnosti.

Vinko Čuden, ing.

Avtomatsko vodenno sušenje v DO Javor Pivka

Namen ogleda sušilne komore, opremljene z avtomatsko vodenim sušenjem v DO Javor Pivka — TOZD OLES Postojna je bil praktični prikaz mikroprocesorskega sistema in razgovor o prednostih uvedbe v proces sušenja. Zaradi težnje TO Tomaž Godec po uvedbi sistema v našem obratu, sva z vodjo sušenja, Antonom Mikljem obiskala imenovani obrat.

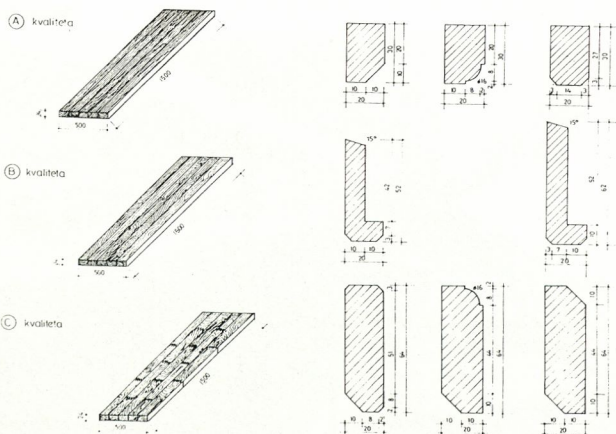
V razgovoru z dipl. ing. Igorjem Milancem, vodjo sušenja nama je obrazložil funkcionalnost in prednosti uvedbe avtomatsko krmiljenega procesa sušenja. Mikroprocesor je proizvod avstrijskega podjetja VANICEK, izvedba sušilnih komor pa je proizvod domačega proizvajalca SOP Krško. Funkcija avtomatsko vodenega sušenja je kvalitetno in ekonomično posušen les, brez neposrednega vpliva človeka na parametre sušenja. Krmilni proces je sestavljen iz aparaturne opreme (HARDWARE) in programske opreme (SOFTWARE). Mikroprocesor je izdelan iz integriranega vezja (mikročipa) z minimalnim ožičenjem, kar povečuje zanesljivost delovanja, zavzema manj prostora in porabi manj energije. Je centralna enota mikroračunalnika, ki regulira s pošiljanjem informacij klimo zraka v sušilni komori, hrani podatke,

jih obdeluje in jih prikaže na monitorju, oziroma jih izpiše na pisalniku. Za merjenje temperature zraka v komori uporablja daljinski uporovni termometer, za določanje ravnovesne vlažnosti lesa kontrolni listič lesa in za relativno vlažnost zraka vlažilni daljinski uporovni termometer (psihrometer). Na osnovi podatkov pa računalnik sam izračuna iz tabele relativno vlago zraka.

Program, ki zajema postavljene režim sušenja za določeno drevesno vrsto in dimenzijo vključuje segrevanje, sušenje, kondicioniranje in ohlajevanje lesa, prav tako se program menja pri vnašanju novih spoznanj in ima zmogljivost večjega števila podatkov ob isti aparaturni opremi. Aparaturna oprema se sestoji iz omarice z vgrajenimi releji, preko katerih se pošiljajo informacije oziroma ukazi za odpiranje in zapiranje ventilov toplovala, sistema za navlaževanje zraka v komori in sistema za izpust vlažnega zraka preko loput iz komore. Procesor sam opozarja na morebitne napake in zaustavi sušenje, če so pogoji nenormalni in je vprašljiva kvaliteta posušenega lesa. Pomanjkljivost sistema je v tem, da izključuje možnost pojava napak v lesu in odklanjanje le-teh tokom procesa sušenja. Vhodni podatki vlažnosti lesa prihajajo preko 8 merilnih mest (sond), računalnik pa prilagaja vrednost v povprečju 8 vrednosti.

Prednosti mikroprocesorja so v enostavnem upravljanju, preglednem zapisu, visoki obratovni zanesljivosti in v prihranku energije in časa. Pogoj za doseg željenih rezultatov pa je brezhibna izvedba sušilne komore, tako konstrukcijske stabilnosti, izolacije sten, tesnenja vrat in vzdrževanja avtomatskih

NOVI proizvodni program PODNART

ENOSLOJNE PLOŠČE

ZAKLJUČNE LETVE

STILNE OBLOGE

ventilov. Ker pa je sušilna komora novejša izvedba, teh problemov nimajo, posvečajo pa pozornost preventivnemu vzdrževanju.

Rezultati, ki so jih dobili z analizo, so pokazali skrajšanje sušenja do 30 %, s tem so prihranili več toplotne in električne energije, katera pa zavzema od 60 do 70 % celotne energije, vložene v končni izdelek. Prav tako pa so prišli do spoznanja, da avtomatsko regulacijske naprave zahtevajo natančno merjenje podatkov, brezhibno delovanje vseh naprav v sušilni komori,

predvsem pa usposobljene sušilničarje in vzdrževalce.

S tehnološkega vidika je sušenje lesa v sušilnicah, opremljenih z mikroprocesorji korak naprej, prav tako pa tudi z ekonomskega, saj na končno ceno proizvoda močno vpliva tudi delež vložene energije. Prav s tega vidika mora biti težnja naše TO po čimhitrejšem uvajanju avtomatskega vodenega sušenja v tehnološki postopek priprave materiala za nadaljnjo predelavo.

Franc Kramar

REKLI SO:

— V življenju boste delali vse vrste napak, a dokler boste plemeniti, iskreni in bojeviti, ne boste ranili sveta in ga spravili v stisko.
(Winston Churchill)

— Na drevesu molka raste dragocen sadež: ime mu je mir.
(arabska modrost)

— Pravilo brez izjeme: da vsakdo ima za izjemo od pravila.
(M. F. K.)

— Prihodnost je preteklost, ki se vrača pri drugih vratih.
(A. N. G.)

— Kar mi v življenju najbolj manjka, je človek, ki bi mi povedal, naj delam tisto, kar znam.
(R. W. Emerson)

Novosti na področju delovnih razmerij

Novela Zakona o združenem delu (Ur. list SFRJ št. 85/87) je dokaj obsežno posegla na področje delovnih razmerij. Prav zaradi tega je bilo potrebno tudi novelirati Zakon o delovnih razmerjih. Novela Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SRS št. 18/88) je prilagodila določbe novelirani ureditvi Zakona o združenem delu, vendar je očitno, da je ta novela odgovorila le na prve nujne uskladitve z Zakonom o združenem delu. Sedaj imamo pred sabo že nov osnutek Zakona o delovnih razmerjih, ki bo po vsej verjetnosti sprejet že do konca leta. Zavedamo se, da bomo takrat ponovno morali popravljati, dopolnjevati in usklajevati svoje samoupravne akte. Vsaj delno pa smo jih skušali dopolniti in uskladiti že v mesecu avgustu letošnjega leta, ko smo sprejeli nekaj statutarnih sklepov, na podlagi katerih so začele veljati nekatere spremembe pravilnikov o delovnih razmerjih, nekatere spremembe pa so začele veljati že po samem zakonu. Čeprav je od sprejetja teh določil preteklo že kar precej časa, smo se vendar odločili, da v tej številki našega glasila napišemo o tem nekaj več.

Kot že rečeno, je Zakon o združenem delu omogočil, da se nekatere določbe Zakona o ZD lahko uporabljajo že s sprejetjem sklepa na DS. Te sklepe je naš delavski svet sprejel na seji, dne 4. 8. 1988, ko je sprejel tudi program dela za uskladitev.

DS je v zvezi s tem sprejel naslednje sklepe, ki se nanašajo na posamezne člene Zakona o združenem delu, in sicer:

124. člen

Pri izbiri prijavljenega kandidata za opravljanje del in nalog, za katera sta določeni dve zaporedni stopnji strokovne izobrazbe, ima prednost kandidat z višjo stopnjo strokovne izobrazbe, če izpolnjuje tudi druge pogoje.

131. člen

Pod pogoji, določenimi v sam. splošnih aktih, je lahko delavec začasno, vendar najdlje za 6 mesecev razporejen v drugo TOZD v sestavi DO oziroma SOZD ali v drugo TOZD v sestavi različnih DO oziroma SOZD na podlagi sporazumno sprejetega sklepa obeh DS.

Kadar zaradi ekonomskih težav, v katere je zašla TOZD zaradi tehničnih in tehnoloških izboljšav ali zaradi njene združitve, delavčevo delo v TOZD ni več potrebno, ni pa možnosti za njegovo razporeditev v skladu s SaS o združitvi v DO, lahko delavec začasno ali trajno preide na delo v drugo TOZD ali DSSS v sestavi druge DO, in sicer na dela in naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni sposobnosti, na podlagi sporazuma organov upravljanja teh organizacij (v skladu z zakonom).

136. člen

Poslovodni organ lahko odloči o:

— začasni razporeditvi delavca k drugim delom in nalogam zaradi potreb proizvodnje in poslovanja

— o delu, daljšem od polnega delovnega časa v skladu s 76. členom pravilnika o DR

— izrekanju ukrepov za lažje kršitve delovnih obveznosti, določene v 140. čl. pravilnika o DR

— o začasni odстранitvi delavca z dela ter daje mnenje o prispevku delavca k delu

Poslovodni organ mora o izrečenem ukrepu za lažjo kršitev delovne obveznosti takoj, najkasneje pa v 3 dneh obvestiti DS.

149. člen

Kot hujša kršitev delovnih obveznosti so poleg kršitev, določenih v pravilniku o DR še:

— uporaba družbenih sredstev v nasprotju z njihovim namenom in drugačna nezakonita uporaba družbenih sredstev

— družbeno in ekonomsko neracionalna in nesmotrna uporaba družbenih sredstev

— če pooblaščen delavec ne sproži postopka za ugotavljanje kršitve delovne obveznosti, pri čemer velja, da ne gre za hujšo kršitev delovne obveznosti, če posledic ni, oz. če so te neznatne

— če IPO ne predloži poročila ob periodičnem obračunu oz. zaključnem računu (čl. 106—108).

151. člen

Ukrep denarne kazni se delavcu lahko izreče v višini do 15 % povprečnega čistega OD, ustvarjenega v prejšnjih treh mesecih in sme trajati do 6 mesecev.

Ukrep razporeditve na druga dela in naloge se lahko delavcu izreče za tri do dvanajst mesecev.

152. člen

Ukrep prenehanja delovnega razmerja se izreče zaradi hujše kršitve delovne obveznosti, ki jo kdo stori s tem, da neopravičeno izostane z dela zaporedoma najmanj tri delovne dni oz. s prekinitvijo najmanj pet delovnih dni v 12 mesecih.

Ta člen bi sicer lahko uporabljali neposredno po zakonu, vendar smo menili, da je pametneje, da tudi to sprejme DS kot začasni sklep, da bi bili delavci še bolje seznanjeni s temi določili.

155. in 156. člen

Skupna disciplinska komisija šteje liho število članov. Predsednika in namestnika predsednika volijo delavci vseh TO in DSSS, vsaka TO in DSSS pa voli v disciplinsko komisijo po tri člane.

Predsednik (v njegovi odsotnosti pa namestnik predsednika) disciplinske komisije določi za vsak posamezen primer senat, ki ne sme šteti manj kot tri člane.

Vsi ti sklepi veljajo že od 15. 8. 1988 dalje in nadomeščajo tiste določbe sam. splošnih aktov, ki so z njimi v nasprotju.

V nadaljevanju vas želim opozoriti tudi na nekatere določbe Zakona o združenem delu, ki se uporabljajo neposredno, torej že na podlagi zakona samega. Teh določb je kar precej, vendar bi tu omenili le nekatere, ki se nanašajo na delovna razmerja:

157. člen

Disciplinski postopek se ne more več začeti na zahtevo sindikata, lahko pa na zahtevo delavca, ki vodi del TOZD; če pa ta v predpisanem roku ne vloži zahteve za začetek postopka, stori hujšo kršitev delovne obveznosti.

159. člen

Novosti v postopku pred disciplinsko komisijo ter v zvezi z ugovorom. Določen je tudi nov 8-dnevni rok za vložitev ugovora v disciplinskem postopku.

160. člen

Zastaralni rok.

167. člen

Povečano je število primerov prenehanja delovnega razmerja delavcu (npr.: če ni prihajal na delo 7 zaporednih delovnih dni — gre za opravičeno odsotnost (bolovanje, letni dopust), pa o razlogih ni obvestil svoje OZD.

178. in 181. člen

Določata nov rok — 15 dni (rok za vložitev zahteve za varstvo pravic v TOZD, kakor tudi pred sodišče združenega dela).

438. člen

Zmanjšano število zadev, ki naj bi se sprejemale z referendnom

441. člen

Predlog akta, ki ga določi DS DO in o katerem odločajo delavci z osebnim izjavljanjem, ni več potrebno, da ga obravnava DS TOZD (dosedanji 2. odstavek je črtan).

444. člen, 2. odstavek

TOZD, ki ne sprejme sam. splošnega akta DO, ki se sprejema z osebnim izjavljanjem, se mora, kadar ga je večina TO sprejela, o njem ponovno izjaviti.

447. člen, 2. in 6. odstavek

Sprememba v sestavi zapisne komisije v TO za imenovanje direktorja TO (v tem primeru ni več potrebno sodelovanje zunanjih članov).

To so le nekatere spremembe, ki se nanašajo predvsem na delovna razmerja in ki se lahko uporabljajo neposredno.

Kunej

O množični inventivni dejavnosti

Komisija za pospeševanje ustvarjalnosti delavcev SOZD Slovenijales je organizirala posvet za pospeševalce množične inventivne dejavnosti, ki je bil v Poslovnem centru Slovenijalesa.

Vsebina posveta in nekaj najzanimivejših misli:

1. Inovacije v lesarstvu SRS (republiški odbor sindikata ZSS) poročilo podal Marjan Ferčec:

Inovacijska komisija že od leta 1983 sistematično spremlja razvoj ID v OZD gozdarstva in lesarstva. Napredek na področju ID se odraža le v DO, kjer imajo profesionalno nameščene delavce za področje MID. Potrebna je popolna angažiranost in podpora vodstvenih in vodilnih delavcev.

2. Inovacije v funkciji prestrukturiranja gozdarstva (Mestni svet Ljubljana) predavatelj Jože Šketa:

— Beseda prestrukturiranje mora izpolnjevati tri pogoje: novi programi, sredstvo in kapital. Po številu inovacijskih predlogov smo po statističnem podatku v Jugoslaviji na predzadnjem mestu v Evropi, le Albanija je še za nami.

— Od leta 1985 vsako leto po številu inovacijskih predlogov podamo za približno 9–10 %.

Potrebno glave vodilne strukture premakniti. Z idejami razvijati ustrezno motivirane ljudi tudi z izgledi.

— Obremenjeni smo z ID. V železarni Štore so se pogovarjali z inovatorji, vendar so v prvih vrstah sedeli sami vodstveni in vodilni predstavniki (UGODNA KLIMA).

— Od 70 DO, ki so jih obiskali, se nihče ni lotil problematike prestrukturiranja kadrov, izobraževanja, usposabljanja, situacija je zato toliko bolj zaskrbljujoča.

— Podan je bil predlog za vzpodbudo k ustvarjalnemu delu po DO.

Metoda absolutne 0

DS DO naj razpiše natečaj za probleme, ki so v okviru DO. Če napišeš, dobiš nagrado npr.: 30.000 din.

Po pretečenem roku, vodstvo DO po pomembnosti sortira te probleme in jih uvede v register. Nato se razpiše Natečaj za rešitev teh problemov, strokovna komisija jih vrednoti in določi višino odškodnine. Na slovesen način izročijo sodelujočim materialne ali moralne nagrade.

3. Neprestano inoviranje je nuja naše družbe (Republiški odbor sindikata ZSS) poročal Franček Ribič:

— V kateri službi je običajno več zaposlenih — rekreacijski ali invencijski, inovacijski?

— Delavec, ki ni končal pripravniške prakse z višjo šolo, težje dobi zaposlitev kot kvalificiran delavec.

— Od 100 % inov. predlogov jih uresničimo le 20 %, ostalo ostane v predalih — nerealiziranih. To vse ni vzpodbudno za razvoj ID.

4. Poročilo o poteku akcije »Razmišljaj in predlagaj«.

Za izvedbo akcije se je v prvem polletju leta 1988 odločilo 6 DO, od katerih so jo 4 DO dejansko izvedle. Največ predlogov je bilo v DO Brest Cerknica (profesionalizacija na področju ID).

Predlaganih predlogov 128, sprejetih 106

Inles Ribnica predlaganih predlogov 53 sprejetih 45

Volčja Draga predlaganih predlogov 17 sprejetih 13

KLI Logatec predlaganih predlogov 8 sprejetih 8

— Predstavitev DO Gorenje, poročal tov. Brinovec:

Poleg njega dela še 9 delavcev na področju ID. Samoupravni sporazum o ID so sestavili sami in le-tega prikrojili na razmere v lastni DO. Razmišljajo še, da bi vključili ekologijo v SS o ID. Le-stvico bi bilo nujno potrebno spreminjati na pol leta. Če zamudijo rok o izplačilu, dobi inovator z obrestmi izplačano višino odškodnine.

— Predstavitev **Revirskega inovatorja**, ki je poleg **Naš inovator** edini bilten na področju inovacijske dejavnosti njenega uveljavljanja in pospeševanja. Prvega izdaja Medobčinska gospodarska zbornica revirskih občin Trbovlje, drugega pa Inštitut Slovenijales.

V bodoče bodo v vsebino vključili še naslednje teme:

— Informacije o sodobni informatiki

— Pomen pravnega varstva procesov

— Kakšne pravice ima inovator

— Vodje razvojnih služb DO, naj bi predstavili razvojno inovacijsko dejavnost v svojih DO

— Enkrat letno vsaj informacija o delu in rezultatih ID po posameznih DO

— Predstaviti model organiziranosti profesionalne službe za ID

— Predstavljanje inovacijskih dosežkov, uporabnih tudi za druge DO

— Izkušnje pri zamenjavi uvožene opreme z domačo

— Informacije iz šol in društev za tehnično dejavnost

Ana Šifrer

Ročno brušenje laka

Ohranitev gozdov je obveza nas vseh

Delegati skupščine samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije so sprejemali ukrepe za sanacijo stanja v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi.

V juniju 1986. leta je bil sprejet srednjeročni plan SIS za gozdarstvo Slovenije za obd. 1986–1990. Telega so podpisale vse Območne skupnosti za gozdarstvo, vse TO združenega dela in TO kooperantov. Plan predvideva gospodarjenje z gozdovi ter oskrbe z lesom v obdobju. V letu 1987 je bil posek lesa realiziran takole: družbeni gozdovi 102 %, zasebni gozdovi 91 %, povprečje 96 %. Pokrivanje porabe lesa je bilo v Sloveniji realizirano z 80 %. Manjkajoče količine so porabniki nadoknadili z dobavo lesa iz drugih republik — 14 % in 6 % iz uvoza.

Sekanje lesa je pogojeno z gojitvami v gozdovih. Več gojenja, več sečnje. V mehanski obdelavi lesa je bilo pokrito 89 % potreb. 10 % lesa je bilo dobavljeno iz drugih republik, 1 %, pa iz uvoza. Za potrebe celulozne industrije je bilo dobavljeno 57 %, iz drugih republik 21 %, iz uvoza pa 22 %. Potrebe po lesu za proizvodnjo lesnih plošč so domače surovine pokrile 69 %, iz drugih republik je bilo dobavljeno 31 %. Uvoza ni bilo. Drugi tehnični les in poraba drv je bila v celoti pokrita iz slovenskih gozdov.

V zasebnih gozdovih je računati na pribl. 10 % neregistrirane sečnje. Čeprav so gozdovi preobremenjeni z onesnaženim zrakom, ujmami, se na nekaterih območjih več seka zaradi potrebnega dohodka v gozdnih gospodarstvih.

Obnova gozdov obsega: pravo tal, pripravo sajenja in sajenje, podsajenje, setev, gnojenje in drugo. V nekaterih območjih so to močno presegle, v drugih pa komaj med 61 in 94 %.

Nega gozdov pa obsega: obzetev, čiščenje, uravnavanje zmesi, redčenje, obžagovanje vej in drugo. Ta je bila v družbenih gozdovih dosežena z 98 %, v zasebnih pa 100 %.

Med naloge melioracije gozdov sodi poleg pogozdovanja tudi vzdrževanje osnovanih nasadov. Pogozdovanje v družbenih gozdovih je bilo doseženo 105 %, v zasebnih pa 84 %. Vzdrževanje nasadov je bilo doseženo v družbenih gozdovih s 76 %, v zasebnih pa 87 %.

V letu 1987 je bilo zgrajenih ali popravljenih 228 km gozdnih cest in vlak. Letni plan je bil realiziran pribl. 90 %. Potrebno pa je bilo med drugim združevati sredstva za varstvo gozdov pred boleznimi, škodljivci, gradnjo in vzdrževanje protipožarnih zidov, presekov, obnovo gozdnih pogorišč. Potrebno je tudi združevati sredstva za osnivanje gozdov hitro rastočih listavcev (topole, vrbe). Sredstva so potrebna tudi za poslovanje območnih skupnosti in odkupe gozdov.

Zdravstveno stanje naših gozdov je zaskrbljujoče, poklicani bi morali zakonodajo uskladiti z vzroki, ki vplivajo na trajnost in izkoriščanje gozdov. Pohvaliti je

SIS in celulozno industrijo, ki vlaga sredstva za formiranje novih namenskih nasadov negozdskih drevesnih vrst (topola, vrba) na pribl. 15.000 ha površine. Te akcije se bodo v bodoče še razširile. Za nedoseganje planov gospodarjenja z gozdovi v letu 1987 je bilo krivo pomanjkanje finančnih sredstev, nedosledno združevanje sredstev za gradnjo gozdnih cest in razvrednotenje bencinskega dinarja. Krediti bank v te namene so bili le simbolični. Za formiranje več sredstev je negativno vplivalo tudi umiranje gozdov, naravne ujme, porast gozdnih škodljivcev. Stroški gospodarjenja z gozdovi se ne umirjajo, temveč se vse bolj večajo. Primanjkljaje pa je nemalo povečalo tudi zniževanje tržne vrednosti sortimentov.

Prisotnosti divjadi v gozdovih je treba skrbno preučiti in stanje normalizirati.

Plan za leto 1988 je izdelan na osnovi srednjeročnega plana. Cilj vseh prizadevanj naj bi bil v kvaliteti izvedbe del in doslednim izvajanjem okolja varstvenih načel.

V letu 1988 naj bi bilo posekana nega drevja:

- družbeni gozdovi en milijon 511.000 m³ — blagovne proizvodnje 1.299.000 m³

- zasebni gozdovi en milijon 967.000 m³ — blagovne proizvodnje 1.132.000 m³.

Na izvenogozdnem območju pa:

- 2.000 m³ iglavcev in 17 tisoč m³ listavcev.

Za kritje potreb v Sloveniji bo potrebno uvoziti iz drugih republik 18 % in uvoza 6 % gozdnih sortimentov. Nega gozdov bo v veliki meri v sanaciji gozdov, ki so jih prizadele ujme.

Pogozdovanje in vzdrževanje gozdov bo opravljeno na 1.430 ha družbenih gozdov in 1.802 ha zasebnih gozdov. V letu 1988 naj bi bilo v družbenih gozdovih izgrajenih 116 km gozdnih cest, v zasebnih pa 112 km cest.

Sredstva za vlaganje v gozdove v letu 1988 so planirana iz naslednjih virov:

- lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij — 77 %

- sredstva porabnikov lesa — 8 %

- SOZD Slovenija papir — 3 %

- sredstva SIS za gozdarstvo — 11 %

- krediti bank in ostala sredstva — 1 %.

V letu 1988 se bodo ugotavljali še bolj kot doslej vplivi škodljivih snovi v gozdovih. Za ogrožene gozdove je takoj sestaviti sanacijske programe.

Obdelati in spoštovati bo treba tudi odnose med gozdom in divjadjo. Med drugim se pripravljata tudi dolgoročni plan namenske rabe gozdnega prostora za obdobje 1986—2000. Ta bo obsegal:

- gozdno gojitvene načrte v gozdovih

- razvojne probleme gospodarjenja z gozdovi

- družbenoekonomske predpostavke razvoja gospodarjenja z gozdovi.

Za izkoriščanje gozdov bi v bodoče morali pokrivati vse reprodukcijske potrebe. Onesnaževanje je treba pospešeno omejevati. So pa tudi drugi vzroki propadanja gozdov kot je preti-

rano sekanje. Porušeno je naravno ravnotežje (nestabilnost gozdov, zmanjševanje zalog, spreminjanje klimatskih razmer, erozija tal ipd.). Posledice so zmanjšanje dohodka in povečanje izdatkov za sanacijo gozdov. Zelo so prizadete predvsem kmetije, kjer jim je gozd osnovni vir dohodka.

Propadanje gozdov pa ima za posledico manj lesa za lesno industrijo. Ta mora manjke uvažati. Problem propadanja gozdov postaja splošno slovenski. Za omejevanje tega bo potrebna širša družbena pomoč, predvsem za sanacijo gozdov.

Sečnje je omejevati na dejanske zmogljivosti gozdov. Za sekanje v gozdovih in reševanje kritičnih stanj bo treba bolj angažirati kmečko prebivalstvo pri delu v svojih in tudi družbenih gozdovih.

Za reprodukcijo gozdov so sredstva gozdarstva premajhna. Tudi žagarstvo bi bilo reprodukcijsko sposobnejše z zmanjševanjem žagarskih obratov, manj režijskimi urami in optimalnim izkoriščanjem lesa.

Tovarne ivernih plošč bi morale zmanjšati materialne stroške osnovnih surovin, materialov, reprodukcijskih materialov, energije. Te skušajo reševati probleme s formiranjem lastnih surovin (plantaže topole, vrbe). Kaže se tudi problem v zastarelosti tovarn.

Tudi industrija celuloze in lesonita ima podobne probleme, rešuje se pa s pozitivnimi programi drugih proizvodno-prodajnih programov. Cestni dinar bi moral pritekati tekoče, ne pa za preteklo leto.

Potrebna bi bila letna sredstva v višini okoli 0,2 % družbenega proizvoda Slovenije, oziroma 0,65 % čistih osebnih dohodkov delavcev v združenem delu. Stopnja davkov na dohodek gozdarstva naj bi se znižala od 4,2 % na 1,3 % kot to velja za kmetijstvo. Za pospešitev gradnje gozdnih cest bi se finančno bolj moralo vključevati kmetijstvo, lovstvo, turizem. Elektrogospodarstvo naj bi prispevalo del sredstev za gozdno reprodukcijo iz tistega dela dohodka, ki ga ustvarjajo hidroelektrarne. Prav tako naj bi nakupovalci gozdnih sadežev bili vezani za del prispevka gozdnih reprodukcij. Formirati bi bilo treba sredstva odškodnine pri spremembi namembnosti gozdov, ki jih dobivajo kmetijske zemljiške skupnosti. Za omogočanje odprtosti gozdov in dostop do boljšega lesa bi morala lesna industrija svoje obveznosti dogovorjenega upoštevati bolj dosledno.

Več sredstev sedaj plačujejo tisti, ki gozd izkoriščajo, ker jim je to nujen vir dohodka, manj pa tisti, ki ne sekajo, ker jim to ni vir dohodka.

Pri sovlaganju v obnovo gozdov bi morali sodelovati tudi onesnaževalci zraka in vode.

Vsa ta ugotavljanja in predlogi skupščine za izhod iz krize slovenskega gospodarjenja z gozdovi bi pri resnem upoštevanju kritičnosti povečali vrednost blagovne proizvodnje za pribl. 5—6 %, ki bi jih morali uporabiti izključno za vlaganje v gozdove.

Tand

Predavanja za vodilne delavce

Dogovorili smo se, da bomo za vodstvene in vodilne delavce LIP Bled mesečno organizirali strokovna predavanja. Doslej sta bili že dve predavanji, potekali sta v predavalnici CIM na Bledu.

Za prvo predavanje je bilo poslanih 42, za drugo pa 56 vabil. Prvega predavanja se je udeležilo 26, drugega pa 35 zaposlenih.

Glede na to, da so predavanja izredno kvalitetna, je udeležba še vedno preskromna.

● Prvo predavanje je imel Emil Milan Pintar, pomočnik sekretarja Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo, Ljubljana

Tema predavanja: Tehnološka strategija podjetja v luči tehnološkega razvoja Jugoslavije

Jugoslavija je pričela izpadati iz evropskega razvojnega toka sredi sedemdesetih let. Takrat je Evropa pretresena zaradi skokovitega naraščanja cen energije odločno krenila v razvoj novih proizvodnih tehnologij, novih izdelkov in predvsem nov tip družbene organizacije in upravljanja. Jugoslavija tem spremembam ni sledila. Sedemdeseta leta pomenijo zato zapiranje Jugoslavije same vase, ograjevanje od tujih trgov z visokimi zaščitnimi carinami (80 do 120 %), izstopanje iz mednarodnih tehnoloških centrov in organizacij, socializacijo poslovne in razvojne neuspešnosti podjetij, regij in republik. Jugoslavija je pričela drseti z ravni srednje razvite države v krog »srednje nerazvite« in to se je odražalo tako v njeni gospodarski kot mednarodni politiki.

● Drugo predavanje je imel prof. dr. Vid Pečjak, Filozofska fakulteta Ljubljana.

Tema predavanja: Vpliv osebnosti na organizacijsko delovanje — psihološki vidiki ustvarjalnosti

- Osebnost vodstvenih in vodilnih kadrov

- Osebnost in stili vodenja

- Ustvarjalno delovanje v vodenju

- Tehnika ustvarjalnega mišljenja (nevihita možganov, sinektika, možgansko zapisovanje, nominalna grupna tehnika, tehnika prisilnih povezav, ...)

- Osebnost inovatorjev

- Izbor ustvarjalnih osebnosti na ustrezna delovna mesta

- Training v ustvarjalnem reševanju problemov (tehniko, kot sta npr. brainstorming in sinektika).

Obe predavanji sta bili kot nalašč prirejeni družbenoekonomski situa-

ciji, v kateri se nahajamo, obe v dobri meri z nakazanimi rešitvami, razlika je bila le v tem, da nam je prvi predavatelj dokaj plastično — na primerih prikazal družbenoekonomsko stanje v naši družbi in prizadevanja posameznikov in institucij, da nadoknadimo tehnološki zaostanek za razvitim svetom, dočim je bilo predavanje dr. Vida Pečjaka v pretežni meri teoretično naravno, predvsem s poudarkom na vpliv osebnosti na prehodu v inovacijsko družbo. Na koncu predavanja nam je tov. Pečjak na video posnetku prikazal rešitev problema, ki bi se lahko pojavil v katerikoli naši DO. Metoda sloni na prikazu problema, s katerim se je srečala konkretna DO. V svobodni debati imajo vsi prisotni pravico predstaviti svoje videnje in rešitev problema, s tem da ostali prisotni njihove rešitve ne komentirajo. Pri rešitvah si skušajo pomagati s primeri iz narave, ki nam nudi zelo racionalne in izvirne rešitve, na koncu pa vse rešitve in pripombe selekcionirajo in se demokratično, a strokovno odločijo za najboljšo varianto.

Obe predavanji sta izzveneli v prepričanju, da pri nas ni problem v pomanjkanju sposobnega kadra (na 100 prebivalcev razpolagamo s približno petnajstim nadpovprečno inteligentnimi), temveč v kadrovanju le-teh, saj se nam dogaja, da od petnajstih nadpovprečno inteligentnih le eden zasede njegovim sposobnostim primerno delovno mesto.

V pogojih obilice naravnih virov (kmetijstvo že od vojne naprej zapostavljamo) z dokaj kadrovskega potenciala (najbolj strokoven kader nam odhaja na tuje), nas je do situacije, v kateri se nahajamo, pripeljala neustrezna organizacija na vseh nivojih.

Konec obeh predavanj ni izzvenel preveč optimistično, saj se družba še vedno preveč mačehovsko obnaša do vsega progresivnega, tako da v bližnji prihodnosti ni pričakovati korenite spremembe v smeri tehnološkega in inovacijskega razvoja.

Predavanja, ki jih organizira LIP Bled za vodstveni in vodilni kader naj bi po mojem mnenju zasledovala naslednje cilje in smote:

- informacije bomo dobili od priznanih strokovnjakov takorekoč sveže in iz prve roke

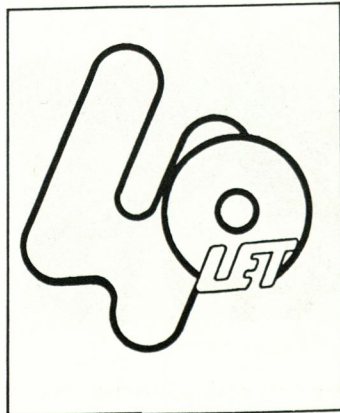
- pozitivne izkušnje bomo lahko prenašali v določenih primerih tudi v našo DO

- predavanja bodo določeni odstotek poslušalcev motivirala za izobraževanje in samoizobraževanje

- predavanja nam dajejo možnost dialoga s predavateljem, ko se poslušalec sooča v svoji organizaciji s podobnim problemom kot je bil v predavanju predstavljen.

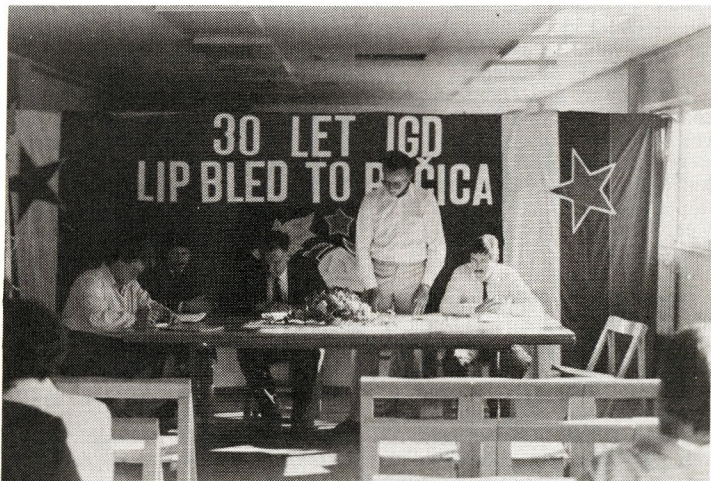
Navsezadnje pa bo k uspešnosti predavanj prispevala tudi sama predavalnica, ki je dobro opremljena in nudi z aspekta prostorskih in oblikovnih rešitev optimum, kar vse skupaj prispeva k dobremu počutju predavateljev in poslušalcev.

B. Č.

30 let IGD TO Rečica

Industrijsko gasilsko društvo REČICA v letošnjem letu praznuje 30-letnico delovanja. Praznovanje obletnice smo izvedli v času od 1. do 4. septembra.

Delovno predsedstvo na slavnostni seji

Sam razvoj IGD je povezan z rastjo temeljne organizacije. Nova tehnologija zahteva nova tehnična sredstva ter dobro opremljeno in kadrovske sposobno gasilsko organizacijo. Vsem tem težnjam naše IGD sledi, predvsem z razumevanjem vodstva TO, kakor tudi DO in s pomočjo samoupravnih organov za izboljšanje požarne varnosti, smo v vseh teh letih uspešno sledili razvoju same TO. Tako smo se v teh letih opremili z sodobno opremo za reševanje in gašenje. V novjšem času pa se urejuje javljanje in gašenje požarov s pomočjo stabilnih gasilskih naprav (stabilna CO₂ naprava v lakirnici, gašenje požara v odsesovalnih cevovodih, avtomatskih javljalnih sistemov).

Vsi uspehi niso zrasli le z zvestim izpolnjevanjem posebnih nalog, temveč tudi z ogledom in veljavo, katero smo si priborili z družbenim življenjem. Malo je družbenih organizacij, ki bi bile tako globoko zasidrane v osnovnem interesu delovnega človeka. Če pogledamo čas, ko smo ustanovili prostovoljno gasilsko društvo pa do danes, smo pričeli izrednih rezultatov, če računamo, koliko smo gasilci pri izpolnjevanju svojih nalog od ustano-

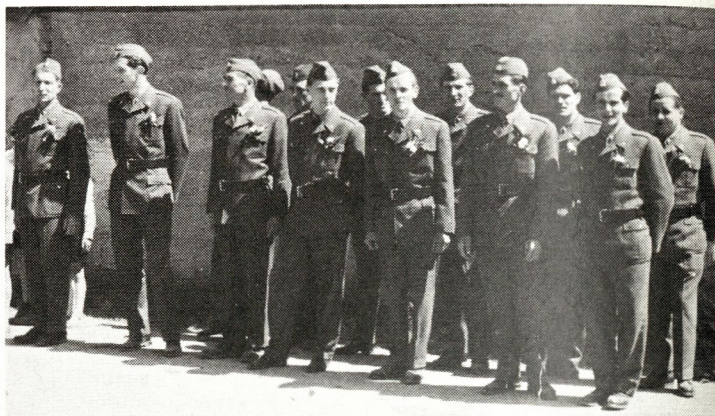
vitve do danes prihranili ljudskega premoženja in ga rešili pred požarom.

Nedvomno so med prihodnjimi nalogami našega društva na prvem mestu želja in potreba po nadaljnem utrjevanju ter povečevanju članstva, predvsem mladih ljudi. Kajti vsa vložena sredstva v sodobno opremo zahtevajo sposobne kadre, ki so v danem trenutku pripravljene in usposobljene za vsako akcijo tako pri reševanju kot pri gašenju. Naša nadaljna učinkovitost pri reševanju premoženja pred požari in ostalimi nesrečami je v veliki meri odvisna od take vzgoje, ki bo vedno na tekočem o novih dogajanjih sodobne tehnike.

Kronika društva

Da se je društvo osnovalo je bil pobudnik požar, ki je 19. 12. 1956 nenadoma zajel ostrešje lesnoindustrijskega obrata Gorjana. Že v naslednjem letu sta se na LIO Gorjana in LIO REČICA imenovala iniciativna odbora, ki sta sprejela nalogo za čimprejšnjo ustanovitev te humane organizacije.

Ostanovni občni zbor prostovoljnega gasilskega društva LIO GORJANA je bil 19. 1. 1958., LIO

Ustanovni člani PGD LIO Rečica

REČICA pa 29. 7. 1958. V času ustanovitve sta obe društvi šteli 38 članov. Da bi bila dejavnost obeh društev lažja in bolj učinkovita, se je 24. 2. 1962 na skupnem izrednem občnem zboru sprejel sklep, da se društvi združita pod skupno ime Prostovoljno gasilsko društvo REČICA.

Najprej je bilo potrebno nabaviti orodje, tako je imelo PGD LIO GORJANA poleg osnovnega orodja še 300 litrsko brizgalno, PGD LIO REČICA pa 600 litrsko brizgalno. Ti dve brizgalni sta društvu koristili vrsto let. Samo delo društva je še bolj zaživelo po letu 1962, ko društvo šteje že 62 članov in članic, od tega 5 gasilskih podčastnikov.

Društvo se je ob stalnem usposabljanju tudi redno udeleževalo najrazličnejših tekmovanj, kjer smo beležili dobre rezultate in uspehe. V začetku delovanja društva je bila še posebej uspešna ženska desetina.

Z razširivitvijo obrata so se pokazale potrebe po boljši opremi in strokovni usposobljenosti kadrov. S pomočjo podjetja smo v letu 1976 zgradili nov gasilski dom, v katerem hranimo orodje in opremo. Razvili smo svoj prapor, na katerega smo ponosni.

Danes društvo šteje preko 80 članov in članic, vendar je v delo društva vključenih premalo mladih. Da pa bi mladi raje vstopali v gasilske vrste, je le-to odvisno predvsem od nas članov samih, kakor tudi od vodstva TO.

Proslava ob 30-letnici IGD TO REČICA

V četrtek, 1. septembra je bila v TO REČICA sektorska vaja, katere so se poleg članov IGD TO REČICA udeležili tudi člani enajstih sosednjih društev, s preko 100 gasilci. Vaja in prikaz taktike gašenja požara na skladišču lakov in topil je uspeša. Gasilci so pri akciji pokazali visoko strokovno usposobljenost, pripravljenost ter relativno dobro opremljenost pri gašenju tako specifičnega požara. Pri tem se je pokazalo, da je opremljenost našega društva takšna, da se lahko uspešno spopade z vsakim požarom v naši TO. Te akcije so se poleg društev udeležili tudi delavci naše TO, predstavniki DPO, TO in DO ter predstavniki občinske gasilske zveze.

V soboto, 3. septembra je bila v prostorih TO REČICA slavnostna seja društva. Na tej seji so

člani društva predstavili svoje delo, svoje uspehe in težave, katere so spremljale društvo v prehojeni 30-letni poti. Podeljena so bila priznanja za dolgoletno službovanje in plakete za dolgoletno aktivno delo v društvu.

V nedeljo, 4. septembra je bila osrednja proslava in parada na dvorišču TO REČICA. Proslave so se udeležili tudi gostje: predstavnik SIS za požarno varnost občine Radovljica, predstavnik Gasilske zveze Slovenije, predstavnik Občinske gasilske zveze, predstavnik inšpekcijske službe Gorenjske, predstavnik delovne organizacije in temeljne organizacije Rečica.

Same parade se je udeležilo preko 200 gasilcev iz skoraj vseh društev naše občine. Prehojeno pot društva v 30 letih delovanja je opisal predsednik društva, tov. Ambrožič. V svojem poročilu je lepo orisal delo društva ter pri tem opozoril na določene probleme, kateri se pojavljajo v zvezi s kadrovanjem v gasilske enote. Tov. Glavač, predsednik SIS za požarno varnost občine Radovljica je čestital društvu za okrogli jubilej ter obenem zaželel še veliko delovnih uspehov na področju gasilstva. Ob tej priliki je na prapor pripel spominski trak. V imenu gasilske zveze Slovenije je tov. Smole zborovanje pozdravil ter obenem čestital ob jubileju in ob tej priliki izročil društvu republiško priznanje III. stopnje. Tov. Magister je v svojem govoru poudaril, da je razvoj IGD zelo povezan z rastjo temeljne organizacije in njene okolja. Plani društva so sestavni del razvoja temeljne organizacije. S svojim humanim delom pa so velikokrat znali uspešno reševati družbeno imovino. Ob tej priliki je vsem gasilkam in gasilcem čestital ob jubileju ter jim v imenu TO REČICA pripel na prapor spominski trak. Tov. Lunar je kot predstavnik občinske gasilske zveze v svojem pozdravnem govoru predvsem poudaril uspešno delo IGD TO REČICA tako v sami temeljni organizaciji kot tudi pri sodelovanju z ostalimi društvi. Ob tej priliki je v imenu Občinske gasilske zveze izročil društvu občinsko priznanje II. stopnje.

V kulturnem delu programa so sodelovali Godba na pihala iz Gorij ter recitator Golc Anton.

Ob koncu slavnostnega zborovanja so bila podeljena občinska odlikovanja za prizadevno delo v društvu, katera so prejeli: Go-

Ustanovni člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Gorjana

Člani IGD TO Rečica ob praznovanju 30-letnice

gala Bojan, Bernard Jožica in Cupar Zvonko, sosednjim društvom pa priznanja za uspešno sodelovanje.

Proslave ob 30 letnici IGD TO REČICA so se udeležili tudi krajanji Rečice in zaposleni delavci LIP Bled.

30 let dela je torej za nami. Vendar to ne pomeni, da bomo obstali. Šli bomo naprej, po sledeh napredka, po potrebah, ki jih od nas zahteva združeno delo.

Ob tem pomembnem jubileju čestitamo vsem članom in članicam društva za uspešno delo v

naši organizaciji. Obenem pa želimo, da bi še vnaprej delovali v smislu humanitarnosti in pomoči za vsako našo skupnost.

Člani IGD se ob tej priložnosti zahvaljujemo pripravljalnemu odboru, vodstvu TO ter vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni organizaciji in izvedbi praznovanja. Vodstvu TO se posebej zahvaljujemo za vso pomoč pri delu v naši organizaciji — tako materialno kot tudi denarno pomoč.

Marolt

Utrinek s proslave

Občinska gasilska proslava v Podnartu

Občinska gasilska prireditev v mesecu varstva pred požarom je bila v soboto, 22. oktobra v Podnartu. Svečanosti so se udeležili gasilci radovljiške občine, med njimi je bilo tudi prek osemdeset gasilcev veteranov, ki so že stari nad 60 let in gasilci nad 30 let.

Pred kulturnim programom so imeli za domom kulture vajo z gasilskimi aparati. Kulturna prireditev je bila v domu kulture na kateri so sodelovali moški komorni pevski zbor DPD Svoboda Podnart, pionirji mladi gasilci, ki so izvedli recital, prebrali dva najboljša spisa, ki so jih pisali učenci v radovljiških osnovnih šolah na temo o gasilstvu in učenci glasbene šole. Slavnostni govornik je bil namesto opravičeno odsotnega predsednika skupščine občine Radovljica, predsednik OK

SZDL Radovljica Anton Toman. O gasilstvu je govoril predsednik skupščine SIS za požarno varstvo Jože Glavač. Predsednik občinske gasilske zveze Radovljica pa je podelil plakete Občinske gasilske zveze, ki so jih prejeli Alojz Vidic, gasilsko društvo Srednja Dobrava, Gašper Karl Industrijsko gasilsko društvo LIP Tomaž Godec Bohinjska Bistrica in Franc Burja, gasilsko društvo Rečica ter priznanja druge stopnje, ki sta jih prejela Bojan Gogala in Jožica Arh IGD LIP Rečica. Mladi gasilci pa so prejeli 17 knjižnih nagrad za najboljše spise na temo o gasilstvu. Na zaključku je predsednik Občinske gasilske zveze Radovljica Jože Smole prebral pismo v podporo slovenskemu političnemu vodstvu, katerega so prisotni z dolgotrajnim močnim aplavzom potrdili. Ciril Rozman

Varstvo pri delu

EKOLOŠKE RAZMERE

Ekološke razmere so ene najpomembnejših elementov varstva pri delu. Nadzor nad škodljivimi vplivi ekoloških razmer je ena od osnovno preventivnega varstva. Tehnološki postopki vplivajo na delavce velikokrat neugodno z za zdravje škodljivimi snovmi, kemičnimi snovmi, toplotnimi razmerami, hrupom, vibracijami, zaprašenostjo, osvetlitvijo. Velikokrat škodljivih vplivov ni možno preprečiti, da pa se s strokovnim delom zmanjšati njihov vpliv na zdravje in počutje delavcev.

V DO LIP BLEED — kot lesna industrija — nastopajo vsi ti navedeni parametri bolj ali manj. Najbolj izraziti škodljivi vplivi so:

- ropot, ki je značilen za lesno industrijo, saj je v obstoječih podatkih (Zavod SRS za varstvo pri delu) kar okrog 26 % merilnih mest, kjer ropot nastopa nad 90 dBA in kar 48 %, kjer ropot presega 80 dB/A — ti podatki veljajo za celotno lesno industrijo;

- vibracije, zaradi uporabe najrazličnejših priprav, naprav, pripomočkov itd.;

- zaprašenost in neugoden vpliv kemičnih snovi, saj se pri proizvodnji uporabljajo najrazličnejše vrste lesa in najrazličnejše škodljive snovi;

- osvetlitev, saj je veliko novih objektov, kjer je dnevna svetloba pomanjkljiva ali pa je sploh ni in je zato praktično stalno umetna razsvetljava.

Prah

Pri tehnoloških procesih v lesni industriji poleg ostalih neugodnih ekoloških vplivov nastopa tudi prah. Za ocenjevanje škodljivosti lesnega prahu se ponavadi uporablja maksimalna dovoljena koncentracija (MDK), ki je navedena pod oznako prah, rastlinskega in živalskega izvora brez SiO₂ in toksičnih snovi.

Kot definicija pa je MDK tista največja dopustna koncentracija v zraku, ki pri zdravem in povprečno odpornem delavcu ne povzroča zdravstvenih okvar ali obolenj, če je izpostavljen takšni koncentraciji.

Spošno delimo prah v grobi in fini (raspirabilni) prah. Kot MDK za takšen prah sta navedeni dve vrednosti za grobi prah 10 mg/m³, za fini prah 3 mg/m³.

V tehnoloških procesih pri obdelavi lesa večino celotnega prahu tvori grobi prah. Grobi imenujemo tisti prah, ki prihaja pri dihanju v organizem skozi usta in nos. Del grobega prahu ostane v obrambnem sistemu v nosni votlini in sapniku, oziroma v zgornjih dihalnih poteh. Večino tega prahu se tudi izloči s kašljanjem in izpljunkami. Del prahu pa »uide«
obravnemu sistemu in z zrakom preide do pljučnih mešičkov. Ta najfinejši prah, ki preide v pljuča in ga imenujemo fini ali respirabilni prah, se odlaga v pljučih in povzroča različna pljučna obolenja.

V naši organizaciji se večinoma uporablja domač les (smreka), nekaj pa tudi eksot. Prah domačih vrst lesa prištevamo med inertne — nestrupene prahove. Zato je pri presoji škodljivosti potrebno pošteti koncentracijo respirabilnega prahu, ker v prvi vrsti ta prah škodljivo deluje na pljuča.

Pri eksotičnem lesu pa velikokrat prah ni inerten, temveč deluje na človeški organizem toksično, dražljivo. Za te lesove ne poznamo MDK, vemo samo to, da so eni bolj nevarni, drugi manj. Pri toksičnih ali dražljivih prahovih je odločilna koncentracija grobega prahu.

Zato priporočamo vsem delavcem na delovnih mestih, kjer se prekomerno praši in se s tehničnimi pripomočki le-ta ne da odpraviti, da uporabljajo osebna zaščitna sredstva. Tu pridejo v poštev predvsem respiratorji, ki zadržujejo pri vdihavanju vse prašne delce.

(se nadaljuje)
Janez Marolt

Sliši se lepo . . .

S povečanjem količinskega plana in vedno večjo finalizacijo izdelkov smo prišli do spoznanja, da je iz leta v leto večja potrošnja žaganega lesa, ki pa mora biti ustrezne kvalitete in ustrezno posušen. Ravno sušenje lesa in skladiščenje le-tega pred uporabo je naj-večji problem.

Že leta in leta se ubadam o problemom, kako bi se rešili iz te zagate. Odločili smo se, da bi končno le potrebovali skladišče suhega materiala. To naj bi bil prostor, v katerem bi se prvenstveno vskladiščile dolžinsko narezane deske za proizvodnjo opažnih plošč. Določili smo prostor pod že obstoječo lopo, sklenili pogodbe z izvajalci in pričeli z delom. Z gradbenimi deli smo pričeli že v začetku poletja, vendar so se dela zaradi objektivnih težav zavlekla. Po predračunu je investicija veljala 150 milijonov dinarjev, pridobili pa smo 1050 m² površine, ki je z dveh strani zaprta z opažnimi ploščami, z ostalih dveh pa obzidana z betonskimi kvadri.

Tako torej, prostor je ograjen,

nedostopen za dež in sneg, v kolikor bodo vrata zaprta, ni pa aklimatiziran, kar bi bilo zaželjeno, če seveda vztrajamo pri tem, da se bo les v tem prostoru umiril in pripravil za nadaljno predelavo. Kot mnogo drugih stvari v tem skladišču še ni rešenih, ostaja odprto vprašanje transporta in razpored paketov v skladišču.

Upam, da smo problem končno le začeli reševati, da se bodo stvari izboljšale in da se bo s časom pokazal določen prihranek pri porabi energije na enoto, da se bodo zmanjšali zastoji v proizvodnji plošč v zimskem času, saj smo do danes imeli največ težav prav zaradi sušenja in skladiščenja suhega lesa.

MITO

murka PLETNA

Naši bronasti fantje

Ni še dolgo tega, ko smo stiskali pesti za naše predstavnike na olimpijskih igrah v Seulu. Številčna in uspešna je bila naša četa. Še bolj ponosni pa smo bili na podatek, da je v tej četi skoraj za cel odelek predstavnikov našega kraja.

Skupaj s trenerjem Milošem Janšo so se olimpijskih iger udeležili še veslači v dvojcu brez krmarja Prešeren in Mujkič ter v dvojcu s krmarjem Janša, Mirjanič in Ambrožič. Čakali in trepetali smo za naše fante, da bi dosegli čimboljše uvrstitve in morda dosegli tudi prvo olimpijsko kolajno za Bled in za slovensko veslanje. In velika je bila radost, ko jim je to uspelo. Uspelo jim je kronati dolgoletno delo, trud in odrekanje, dneve in tedne naporenega treninga v sončnem, pa tudi deževnem in mrzlem vremenu in še nekaj, uspelo jim je ponesti v svet tako naše veslanje kakor Bled sam.

Krajani Bleda, predvsem pa veslaški delavci, so jim priredili lep in prisrčen sprejem po vrnitvi iz Seula. Nekateri delovne

organizacije so jih obdarile s spominskimi darili, med njimi v Kopru in tudi v Ljubljani.

Pri tem me preveva žalosten občutek, da naša DO kot ena največjih na Bledu ne zna ali noče izkoristiti možnosti skoraj brezplačne reklame v takih trenutkih, poleg tega pa vse preveč stoji ob strani, ko se gre na koncu tudi za predstavitev in razvoj Bleda.

Naši bronasti fantje (čeprav niso zaposleni v naši DO) na olimpijskih igrah niso zastopali zgolj sebe in svojega imena, ampak predvsem državo in Bled. Ničkolikokrat se je ob osvojitvi bronaste kolajne z imenom dobitnikov pojavljalo ime Bleda, vendar pa na žalost ob imenu Bleda ni bilo tudi imena LIP.

Rakuš

Zdravemu človeku krepil voljo do življenja

Že leta nas navdušuje z vrhunskimi rezultati ta skromni, 43-letni mož iz Rovt nad Podnartom. Nesreča ga je pred mnogimi leti priklenila na invalidski voziček. V cvetu mladosti je bil prikrajan za dobrine, katere lahko uživamo zdravi ljudje. Vendar pa se ni vdal v usodo. Čeprav živi na kmetiji v hriboviti vasi nad Podnartom, se z delom in življenjem spopada še bolj uspešno kot mnogo zdravih ljudi. Zadovoljen je z vsakim dnem, ki mu ga podari narava in katerega lahko napolni s koristnostjo in življenjsko močjo. Svoje življenje je podredil delu na kmetiji in svojemu veselju — športu. Osvojil je že vse vrste odličij, tako na svetovnih, kakor tudi na olimpijskih igrah invalidov. Tudi z zadnjih olimpijskih iger, ki so bile tokrat v Seulu, se je vrnil z medaljo, in sicer bronasto v metu kopja.

Invalidi so že zaradi svoje invalidnosti potisnjeni na stranski tir normalnega življenja, prav tako pa je z invalidi-športniki. Skromne (ali nikakršne) so možnosti in pogoji za priprave in trening za taka vrhunska tekmovalja, kakor so olimpijske igre.

Marjan Peternejl se je ves čas pripravljaval sam, pestila ga je tu-

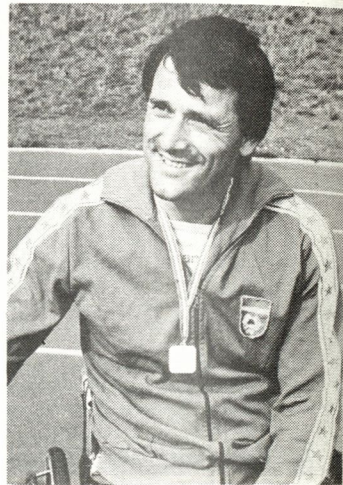
di poškodba ramena, tako da ni ni vedel, kako naj pravilno meče kopje, da bi bile bolečine čimmanjše. V štirih letih od prejšnje olimpijade niti enkrat ni nastopil na tekmovalju v tujini. Kljub temu da so bile olimpijske norme izredno visoke, se mu je uspelo uvrstiti v ekipo potencialnih potnikov za Seul. Potencialnih zato, ker se do zad-

njeja ni vedelo, ali se bodo olimpijade sploh udeležili ali ne. Na kraju se je le zbralo toliko denarja, da so odpotovali v daljnji Seul. Čeprav razočarani nad vodstvom naše odprave, katero jim ni omogočilo niti najosnovnejših rekvizitov, tako da so morali nastopati v svojih dresih in trenirkah, so se borili kakor pravi športniki in osvojili vrsto najzlahtnejših odličij.

Sam Seul mu je ostal v odličnem spominu. Organizator se je zares potrudil, da je udeležencem omogočil normalne pogoje, tako za tekmovalja kakor za življenje športnikov. Zgradil je posebno olimpijsko naselje, v katerem so bili hoteli, v katerih so bile klančine, tako da so invalidi lahko neposredno, brez tuje pomoči prišli z vozičkom prav do vrha 14-nadstropne stolpnice. Po mestu so vozili posebni avtobusi brez sedežev, namenjeni športnikom-invalidom. Veliki olimpijski stadion, na katerem so se pred časom borili tudi zdravi športniki, je bil ves čas tekmovaljen poln.

Veliko je dosegel, tako v privatnem kakor športnem življenju; ne ve pa, kako bo v prihodnje z njegovo športno potjo. Bolečine v rami namreč neóejo ponehati in tako ne ve, ali bo lahko nadaljeval z metom kopja in krogel. Vsekakor pa bo v športnem življenju ostal še vnaprej.

Lepo je biti v družbi z Marja-

nom Peternejlem. Četudi je za vedno priklenjen na invalidski voziček, izžareva toliko življenjske volje in optimizma, da tudi v zdravem človeku jača voljo do življenja in lepota, ki jih vse pradi spregledamo ob vsakodnevnom pehanju za življenjskim standardom.

Ob koncu naj napišem še to, da delavci LIP z veseljem in ponosom spremljamo njegovo življenjsko in športno pot in se ga bomo v tej zvezi spomnili tudi z darilom na proslavi ob 29. novembru v Podnartu, kjer je Marjan Peternejl tudi združeval delo do tragične nesreče.

Rakuš

Razstava likovnih del Jožeta Smoleja iz Radovljice

Ob priliki otvoritve nove jedilnice v TO REČICA je bila odprta tudi samostojna razstava slikarskih del Jožeta Smoleja iz Radovljice, katerega tehnika sloni na risbah s tušem in oljni tehniki.

Jože Smolej se je rodil v Trziču leta 1933. Ob preselitvi v Lesce, leta 1957 se je takoj včlanil v krajevno kulturno društvo.

Slikarstvo ga privlači že od otroških let kot tudi organizacijsko delo na likovnem področju in tako je v tem društvu izkoristil dano priložnost in ustanovil likovno skupino. Od tu dalje se pričinja njegova slikarska pot.

Glede na dane možnosti pri Zvezi kulturnih organizacij Radovljica, kjer se je leta 1961 zaposlil, je ob podpori te organizacije — po ljubiteljski plati — ustanovil občinsko likovno skupino, v katero je bilo včlanjenih nad 30 ljubiteljskih slikarjev in jo je uspešno vodil celo desetletje.

Po prenehanju delovanja te skupine je leta 1984 pristopil k likovni sekciji kulturno prosvetnega društva Veriga Lesce, v kateri aktivno deluje ter svoje dolgoletne organizacijske izkušnje z likovnega področja prenaša in posreduje tej skupini. Med drugim je bila v zadnjem času uredniška tudi njegova pobuda o slikarskih kolonijah.

Od slikarskih tehnik ga najbolj privlači risba s tušem in oljna tehnika, zanima pa ga tudi lesorez, s katerim pa se manj

ukvarja, ker nima na voljo tehničnih pripomočkov za kvaliteten odtis.

Po slikarski motiviki mu je najbližja ljudska arhitektura, ki na slikah ostaja veren dokument časa, saj jo sodobnost današnjega dne nazadno izpodri-va in vodi v pozabo.

Kot slikar realist ostaja veren tudi naši lepi gorenjski pokrajini, ki slikarjem na vsakem koraku nudi nešteto privlačnih in zanimivih motivov.

S svojimi deli je sodeloval na vseh sekcijah razstavah in na razstavah kulturne akcije za delovne kolektive v številnih krajih naše občine. Na skupinskih razstavah so bila njegova dela razstavljena tudi drugod po Gorenjski, na Hrvaškem in v Srbiji. Redno je udeležen na preglednih razstavah gorenjskih likovnih skupin kakor tudi na republiških razstavah.

Pričujoča razstava njegovih del v naši jedilnici je prav velika sreča, da se lahko seznanimo z delom vnetega slikarja ljudske arhitekture in kot slikarja naše prelepe gorenjske pokrajine.

Ob tej razstavi v neposrednem delovnem okolju nas navdaja spoznanje, da umetnost lahko občutimo in doumemo, če z njo živimo in se z njo bogatimo.

Tov. Smoleju se ob tej priliki zahvaljujemo za doprinos h kulturnemu osveščanju vseh zaposlenih delavcev v TO Rečica in mu želimo še veliko uspeha.

Izlet na Brione

Osnovna organizacija sindikata TO Podnart je dala zaposlenim na izbiro dve varianti izleta: enodnevní izlet v Goriška Brda ali ogled Brionov. Odločili smo se za drugo varianto, izlet na Brione z ogledom tovarne Lesonit v Ilirski Bistrici.

Osmega oktobra smo ob 6.00 uri startali izpred radovljiške avtobusne postaje. Vreme nam ni bilo naklonjeno, saj je lilo kot iz škafo. Le-to pa nas ni spravilo v slabo voljo. Kot ponavadi, smo bili tudi letos zbrani eni in isti potniki. Razpoloženje nam je popravilo še silce domačega. Prva postaja je bila na avtocesti Vrhnika—Razdrto, kjer smo v bifeju nekaj popili. Vreme tu ni bilo še nič boljše. Do Ilirske Bistrice ni bilo več daleč. Za ogled tovarne smo bili še zgodnji, zato smo čas izkoristili za ogled trgovin in potešitev žele.

Pred tovarno smo bili ob dogovorjenem času. Odšli smo v sejno dvorano, kjer nam je direktor te temeljne organizacije v kratkem predstavil kolektiv, njihovo proizvodnjo, uspešnost prodaje na tujem in domačem trgu ter nas seznanil s predvidenimi nadaljnjimi načrti. Nato smo si ogledali celoten postopek proizvodnje lesonitnih plošč na suhi postopek, skladiščenje ter pripravo za odpremo. Celotna linija je računalniško vodena. Zahvalili smo se za gostoljubje in odrinili proti morju. Urni kazalci so se premikali že proti dvanajsti uri in tudi naši želodci so se nam že oglašali, zato smo se ustavili v zasebnem gostišču v Lovranu. Tu smo se dobro najedli in vse skupaj poplaknili z dobro kapljico. Čas nas je že priganjal, saj je bil pred nami do našega drugega cilja še dobršen del poti.

Peljali smo se mimo Raše, rudarskega mesta in največjega rudnika črnega premoga pri nas, skozi rudarsko središče Labin, do Pule in Fažane. Tu nas je pričakalo lepo, sončno vreme. V turistični agenciji smo kupili vstopnice za ogled Brionov. Vkrkali smo se na ladjo in se skozi

Fažanski kanal pripeljali do Brionskega otočja, katerega sestavlja 14 otokov. Največji in najznačilnejši je Veliki Brion. Z nami je bil tudi vodič, ki nas je seznanil z zgodovino otokov. Z »vlakom« smo se nato odpeljali skozi safari, kjer so poleg ostalih živali tudi redke živalske vrste, ki so bile podarjene predsedniku Titu. Ogledali smo si etnografsko zbirko noš in predmetov iz cele Jugoslavije, ki je razstavljena v Vili Pava ter kopije istrskih fresk in glagoljskih spomenikov v cerkvi Sv. Germana. Otočje je bogato s floro in favno, saj uspeva okoli 680 rastlinskih vrst, tu so tudi najlepši hrastovi gozdovi. Vse polno je parkov in drevoredov. Tu je preko 250 različnih vrst ptic in nasad mandarin. Nekdanji kamnolom je preurejen v prebivališče medvedom in levom. V zoološkem vrtu so prav tako redke živalske vrste, ki so bile podarjene tovarišu Titu. V prirodoslovni zbirki so razstavljene živali, ki so poginile in so jih nato prepirirali. V izložbi »Tito na Brionih« fotografije prikazujejo njegovo plodno 30-letno aktivnost na otočju, srečanja z najrazličnejšimi državniki in politiki celega sveta, umetniki in delegacijami ter detajle iz njegovega privatnega življenja. Na otočju je 274 km cest, poti in steza. Tu so ostanki naselij in spomenikov iz preteklosti. Na otoku Vanga, ki je obiskovalcem nedostopen, si je tovariš Tito ustvaril svoj pravi dom, kjer je preživljal vsak prosti trenutek. Pred odhodom smo imeli nekaj časa še za nakup spominkov. Bila je že tema, ko smo odpluli proti Fažani.

Domov smo se vračali polni lepih vtisov in misli nad resnično lepoto Brionskega Nacionalnega parka. Anki

Čez Vršič v dolino bistre Soče

Zadnje septembrske dni je postajalo vedno hladneje, delavcem TO Rečica se je le bližal težko pričakovani sindikalni izlet.

Na pot smo krenili v soboto, 24. septembra ob 6. uri zjutraj. Po uspešno prebrodenih začetnih težavah z avtobusoma, smo se končno odpeljali na potep čez Vršič na Primorsko. Pot nas je vodila po turbini in oblačni Gornjesavski dolini, ki nam ni mogla pričarati željenega potepuškega vzdušja. Toda, ko smo se pričeli vzpenjati proti Vršiču, je izza oblakov pokukalo sonce in obsijalo prečudovite vrhove Julijcev.

Naš prvi postanek z jutranjim okrepčilom smo si privoščili na vrhu 1611 m visokega Vršiča, Ker je bila kočja prenapolnjena s številnimi obiskovalci, smo se kmalu odpravili dalje, vendar smo se zaradi vsebolj glasnih želodcev ustavili že po nekaj kilometrih, na čudoviti razgledni

točki. Kot volkovi smo planili na malico in šele, ko smo si potešili lakoto, smo opazili, kako prekrasen pogled se nam odpira na okoliške vrhove. Ob prijetnih zvokih harmonike, smo se le s težavo vrnili v avtobusa ter nadaljevali pot proti izviru Soče, spotoma pa smo se ustavili še pri Kugyjevem spomeniku.

Po ogledu izvira smo se odpravili do prijetne vasice Trenta, kjer smo si ogledali Trentarski muzej. Tam nas je pričakal prijazen možakar, ki nam je razkazal najrazličnejše zanimivosti: ostanke sirarne, razno kmečko opremo ter ostale predmete iz življenja tamkajšnjega prebivalstva. Posebno nas je pritegnila resnična zgodba iz prejšnjega stoletja, o medvedu, ki je Antonu Tožbarju odtrgal jezik ter spodnjo čeljust, vendar se je rešil sigurne smrti in živel še dvaindvajset let.

Najlepše smo se zahvalili za duhovit opis zgodovine Trentar-

ske doline in se odpravili naprej proti Hudičevemu mostu v Klužah. Po krajšem ogledu mostu in trdnjave nas je pot peljala dalje, kosilu naproti. Spotoma smo se ustavili še pri grobnici italijanskih vojakov iz I. svetovne vojne. Na njej so vklesana imena 7014 padlih oziroma pogrešanih vojakov na Soški fronti.

V gostišču Sterk v Mostu na Soči nas je čakalo kosilo. Razpoloženje se je počasi dvigalo, prekinila pa ga je komanda za odhod proti bolnišnici Franji. Le-ta je bila zgrajena proti koncu leta 1943, ko je močno naraslo število ranjencev. Bolnišnico so postavili v izredno težko dostopni soteski Pasica pri Novakih. Ime je dobila po dr. Franji Bojc, delovala pa je od decembra leta 1943 pa do osvoboditve, z eno samo prekinitvijo spomladi leta 1944. V njej se je hkrati lahko zdravilo 108 ranjencev. V skriti soteski so si trpljenje krajšali tudi s smehom in pesmijo. Tu so imeli prednost pred drugimi partizanskimi bolnišnicami, saj so lahko glasno govorili, kajti glas se je izgubil med skalami in šumenjem višje izviročega potoka, ki je strmo padal v globine skalnih razpok. Bolnišnica je še danes zelo dobro ohranjena in je neuničljiva priča v kako

težkih pogojih so se borili zdravstveni delavci in prispevali velik delež za osvoboditev naše dežele.

Po končanem ogledu smo si potešili žejo v gostišču pred sotesko. Harmonikar je pripomogel, da se je veselo razpoloženje vse bolj stopnjevalo, zato je bilo potrebno precej časa, preden smo se odpravili naprej skozi Poljansko dolino do gostilne Kajbe v Zmincu pred Škofjo Loko, kjer nas je čakala že težko pričakovana večerja. Hrana nam je vsem teknila, toda vedro razpoloženje je pokvaril gostilničar, ki se ni držal dogovora in nam odredil premalo prostora, tako da ga ni bilo dovolj niti za jedačo, kaj šele za ples. Zaradi tega je prvi avtobus že kmalu po večerji krenil proti domu. Ostali smo le najbolj zagreti in ni nam bilo žal, kajti harmonikar je neutrudljivo raztegal svoj meh. Naše prešerno razpoloženje s pesmijo in plesom je kasneje preplavilo vse gostišče, tako da se nam je pridružilo še nekaj obiskovalcev.

Utrujeni, toda z lepimi spomini na prijetno preživet dan, smo se v zgodnjih jutranjih urah vrnili domov, kjer smo se morali posloviti.

J. in B.

Lep primer povezovanja gospodarstva s kulturo

V novi poslovni stavbi LIP Bled, so 4. novembra zvečer slovesno odprli razstavo likovnih del, ki so nastala na oktobrski slikarski koloniji Bled/Bohinj '88.

To je pravzaprav novost, ki upravičeno vzbuja upanje o začetkih tesnejšega povezovanja združenega dela s kulturo. Zaenkrat so to delovne organizacije: Almira Radovljica, Hotelsko turistično podjetje Bled, Alpetour Škofja Loka in gostitelj razstave LIP Bled, ki je poskrbel tudi za lep otvoritveni kulturni program.

Omenjene delovne organizacije, ki so že doslej pokazale precej smisla in posluha za kulturo, so podprle izvedbo letošnje slikarske kolonije z deležem sred-

stev za tiskanje petih, na koloniji nastalih del, ki jih bodo uporabile za noveletne voščilnice.

Na razstavi so na ogled dela udeležencev kolonije, ki je ob podpori Kulturne skupnosti Radovljica že tretja v okviru Poletne akademije za staro glasbo v Radovljici. Letos so sodelovali umetniki: Boni Ceh, Črtomir Frelih, Alenka Kham-Pičman, Vinko Tušek in Melita Vovk.

Razstavo bodo drugi mesec prenesli še na Pristavo Bled in v Dom Jožeta Ažmana v Bohinjsko Bistrico.

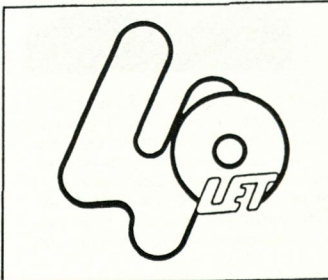
Upokojil se je

V TO PODNART

Jože Golmajer

V mesecu novembru se je starostno upokojil naš delavec Jože Golmajer. V naši temeljni organizaciji se je zaposlil leta 1969. Prej ni bil redno zaposlen, saj je delal doma na manjši kmetiji. Vsa leta dela je bil cepilničar v predelavi. Bil je tih in skromen, pri svojem delu pa prizadeven.

Zahvaljujemo se mu za njegovo delo. V privatnem življenju pa mu želimo še obilo zdravih in srečnih dni.

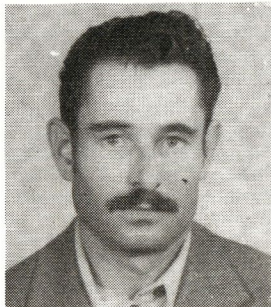
Glavni in odgovorni urednik: Peter Debelak, tehnični urednik: Nada Frelih, člani: Tone Koncilja, Janez Stare, Janez Marolt, Branko Urh, Anton Noč, Lado Cesar, Vinko Čuden, Miro Kelbl in Ciril Kraigher. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC OKTOBER 1988

	delavcev	pripravnikov
TO Tomaž Godec	419	3
TO Rečica	327	1
TO Mojstrana	93	1
TO Podnart	77	
TO Filbo	116	
DSSS	143	17
Skupaj	1175	22

V slovo

Pavlu Trpincu

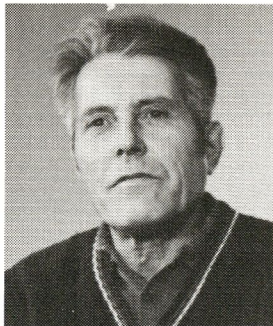

V torek, 8. novembra smo se poslovili od našega upokojenca Pavla Trpince.

Pavel je prišel v naš kolektiv leta 1964. Zaposlil se je kot skladišni delavec, nato pa vrsto let upravljal večvretenski skobelni stroj. V naši temeljni organizaciji je delal do oktobra 1987. leta, ko se je moral zaradi slabega zdravstvenega stanja in invalidsko upokojiti. Bil je skromen in prizadeven delavec, do svojih sodelavcev pa tovariški.

Za ves trud in opravljeno delo v naši temeljni organizaciji smo mu dolžni izreči vse priznanje in zahvalo.

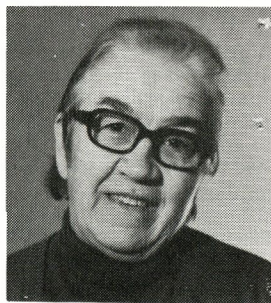
Martinu Mencingerju

Huda in neozdravljiva bolezen je iz naše sredine iztrgala sodelavca Mencinger Martina. Z delom v naši temeljni organizaciji je začel julija 1969 na skladišču žaganega lesa kot transportni delavec. Zaradi težke nesreče pri delu je moral zaradi invalidnosti zamenjati delo. Kot invalid III kategorije je bil prerazporejen v obrat pohištvo v lakirnico, kjer je delal na delih in nalogah »ročno brušenje laka«. Pred dobrim letom ga je napadla zahrbtna bolezen, ki ji ni bil kos, čeprav se je trdovratno upiral. Ko nas je tako bolan sicer redko obiskal, je bil vedno optimist in je govoril, da bi rad čimprej ozdravel in začel delati med svojimi sodelavci, vendar je bila na koncu bolezen močnejša od njega.

Njegovega 20-letnega dela v naši temeljni organizaciji ne bomo nikdar pozabili.

Ivani Kos

V mesecu avgustu smo se na pokopališču v Bohinjski Bistrici poslovili od Ivane Kos, upokojene delavke LIP Bled, TO »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica leta 1960 se je zaposlila v naši TO v obratu opaznih plošč. Delala je na različnih mestih. Svoje delo je opravljala pridno, vestno, z voljo človeka, ki mu ni vseeno, kako je svoje delo opravil. V naši temeljni organizaciji je bila zaposlena do leta 1975, ko je bila zaradi boleznih invalidsko upokojena. Bivši sodelavci smo ji za njen prispevek k napredku naše temeljne organizacije hvaležni. Ostala nam bo za vedno v spominu.

Aleksandru Sremcu

V mesecu septembru smo se morali posloviti še od enega bivšega sodelavca, tovariša Sremca. Čeprav rojen v Bački, si je uredil svoje življenje v Bohinjski Bistrici. Že pred vojno se je izučil za mizarja, tako da so bili njegovo znanje in izkušnje izredno dragoceni v porajajoči se lesni industriji v Bohinjski Bistrici. Bil je izmenovodja v zabojarji, z uvedbo proizvodnje opaznih plošč pa je bil premeščen za izmenovodjo v ta obrat. Ljudje, s katerimi je delal, so ga spoštovali, saj je znal delati z ljudmi in jih motivirati za dobro delo. Znal je prisluhniti njihovim problemom, jim pomagati in svetovati, vendar je zahteval, da je bilo delo vedno dobro, hitro in kvalitetno opravljeno. Ko je leta 1972 odšel v zaslužni pokoj, je naša temeljna organizacija izgubila delavca, ki ga je bilo težko nadomestiti. Hvaležni smo mu za vse, kar je storil v letih dela v naši TO.

Jaku Rozmanu

V ponedeljek, 17. junija smo se na pokopališču v Srednji vasi poslovili od Jakoba Rozmana, upokojenega delavca TO »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica.

V naši temeljni organizaciji se je zaposlil 6. 3. 1951 leta. Delati je pričel na skladišču žaganega lesa, kjer je delal vse do prerazporeditve v obrat lesne volne. V tem obratu je delal na delih in nalogah brusarja vse do leta 1963, potem pa je bil prerazporejen v obrat opaznih plošč pri narezu desk, ki ga je opravljal vse do upokojitve.

Bil je vesten delavec, vendar se je moral zaradi slabega zdravja v letu 1980 predčasno invalidsko upokojiti. Bil je tudi aktiven gasilec, saj je bil dolgoletni član Gasilskega društva Stara Fužina, pri gasilskem društvu Bitnje pa je 5 let opravljal funkcijo poveljnika društva.

Ohranili ga bomo v lepem spominu, kakršnega smo poznali.

Zahvale

Ob smrti očeta, moža in starega očeta

JAKOBA ROZMANA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem LIP Bled za izrečene pisne in ustne besede sožalja, podarjeno cvetje in številno spremstvo na zadnji poti.

sin Darko z družino in žena Micka

Ob smrti dragega moža in očeta

MARTINA MENCINGERJA

se iskreno zahvaljujemo za vso izkazano pomoč in pozornost v najtežjih trenutkih. Lepa hvala za cvetje in izrečena sožalja.

Posebno se zahvaljujemo njegovim najbližjim sodelavcem ter vodstvu TO Tomaž Godec. Zahvaljujemo se vsem tistim, ki so se prišli od njega posloviti; pevcem, župniku, zdravstvenemu osebju in vsem ostalim še enkrat hvala.

Zalujoči vsi njegovi

Ob smrti mojega moža

SILVA VODIŠKA

se vsem iskreno zahvaljujem za pozornost in pomoč v težkih trenutkih. Posebna zahvala tovarišu Noču za obiske na domu, kolektivu pa za pozornost in pomoč v vsem času njegove bolezn.

Žena Marija Vodišek

Ob smrti drage mame

KRISTINE KRAIGHER

se zahvaljujemo vsem sodelavcem LIP-a Bled, ki ste počastili njen spomin.

Vsi njeni

Ob nenadni tragični izgubi moje žene

IVANKE KOS

se zahvaljujem ODDELKU MILICE Bohinjska Bistrica, članom civilne zaščite in sosedom pri iskanju pokojnice. Posebej pa se zahvaljujem kolektivu LIP-a Bled za vso izkazano pomoč ter sosedom za pozornost in pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala govornikom za lepe poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Mož Teodor KOS